

Joulun 2016 kertomus 1/12

Hevonen tuli kukkulanrinnettä alas niin villiä laukkaa, että pöly nousi sen takana ilmaan kuin pilvenpatsas ja melkein himmensi kirkkaan huhtikuisen taivaan. Kuka tahansa olisi saattanut ajatella eläimen pillastuneen, ellei olisi ehtinyt havaita, että ratsastaja sen selässä pikemminkin yllytti kuin hillitsi ratsua.

Vauhti oli niin kova, että vielä osittain jäisen tien mutkassa suuntaa muuttaessaan hevonen lähestulkoon menetti tasapainonsa. Kuin ihmeen kaupalla se pysyi lopulta jaloillaan, mikä pelasti ratsastajan hengen, sillä tuollaisessa vauhdissa kaatuminen hevosen kanssa olisi melko varmasti murtautunut hänen niskansa.

Uhkaava onnettomuuskaan ei hillinnyt ratsumiestä, joka kumartui matalampaan hevosen kaulaa vasten ja painoi kannuksensa eläimen kylkiin, vaikka kylä oli jo aivan lähellä ja ihmisiä liikkeellä asioillaan näin lauantai-iltapäivänä ennen pyhään hiljentymistä. Hevosen vauhti kiihtyi yhä, sen kaviot eivät tuntuneet enää koskevan lainkaan maahan, vaan se liisi eteenpäin kuin siivillä.

Rouva Murray astui juuri ulos pappilasta, jossa oli käynyt suorittamassa papinmaksuja. Hän nosti shaalin päänsä yli ja kietoi sen tiukasti harteilleen, sillä huhtikuinen päivä oli hyytävä huolimatta auringosta, joka oli saanut lumen sulatetuksi pois suojaisimmilta seinustoilta.

Kiiruhtaessaan pappilan portista rouva Murray oli jo ajatuksissaan kotona, jossa monet tekemättömät työt odottivat, ennen kuin lepopäivä koittaisi. Hän ei katsonut sen tarkemmin ympärilleen, jotta ei törmäisi kehenkään tuttavaan ja jäisi suustaan kiinni, vaan ehtisi nopeasti kotiin.

Koska Glen Longin kylässä liikuttiin tuolloin 1850-luvun taitteessa yleensä nopeimmillaankin vaunuhevosten vauhtia ja vastaantulijaa väistettiin aina kohteliaasti, ei ollut mitään

syitä erityisemmin varoa tielle tulemista. Rouva Murray käveli reippaasti lähes keskitietä, kuten kaikki tekivät välttääkseen reenjalasten syövyttämät epätasaiset, jäiset urat tien reunassa.

-Varokaa! huusi tien toiselta puolen nuori tyttö, joka oli lakaisemassa kotinsa portaita.

Hänen varoituksensa tuli kuitenkin liian myöhään. Rouva Murray ehti kyllä juuri ja juuri nähdä hirvittävää vauhtia lähestyvän ratsukon, mutta ei enää väistää suuntaan tai toiseen. Ratsu töytäisi hänet kumoon ja jatkoi matkaansa kadoten Fort Williamiin kääntyvälle tielle.

Tyttö heitti pois luutansa ja juoksi helmojaan kannatellen tien yli.

-Miten teidän kävi? Satutitteko itsenne? hän huudahti kauhistuneena nähdessään, että aina punaposkinen rouva Murray makasi puoleksi ojassa kasvot lumivalkeisina.

-Oh... Rouva Murray avasi silmänsä ja irvisti. -Minun jalkani!

-Älkää liikkuko, tyttö kehotti, riisui nopeasti hartiahuivinsa ja kääri sen naisen pään alle. -Minä haen apua!

Hänen ei kuitenkaan tarvinnut lähteä mihinkään, sillä parikin kylän miehistä kiiruhti jo heitä kohti.

-Kuka se oli! puuskutti paikalle hölkyttävä Abraham Brown, joka asui suurehkoa tilaa kauempana, mutta oli hänkin ollut kylällä asioillaan.

-Kuusikukkulan hullu poika tietysti, vastasi Ebenezer Clarke, joka ei itsekään ollut vielä iällä pilattu. -Minä olen sanonut, että hän tappaa vielä jonkun, ellei häntä saada kuriin!

-No, minua hän ei onnistunut tappamaan, rouva Murray mutisi ja kohottautui tytön tukemana varovasti istumaan. -Kiitos, Bessie kultaseni. Mutta jalkani taisin loukata aika pahoin. Oih!

-Me viemme teidät pappilaan, sanoi Abraham Brown päättäväisesti, aivan kuin olisi juuri keksinyt loistavan

keinon saada vastinetta papinmaksuilleen.

Mökistä, jonka portaita tyttö oli laassut, tuli nyt nainen vasun kanssa. Paikalla olijat antoivat hänelle nöyrästi tilaa, sillä Mary MacColl oli tunnettu parantaja ei vain Glen Longissa, vaan lähiseuduillakin.

-Te ette vie häntä yhtään mihinkään, ennen kuin olen tutkinut hänet, rouva MacColl ilmoitti tuimasti. Sitten hän katsoi nuhdellen tyttärensä. -Bessie, miksi sinä annoit hänen nousta istumaan!

-Hän valittaa jalkaansa, ei päättään! tyttö vastasi puolustellen.

-Siitä huolimatta. Hän saattoi saada aivotärähdyksen. Rouva MacColl kumartui tutkimaan rouva Murrayta, joka vakuutti paksun shaalin suojanneen hänen päätään kaatuessa, mutta parahti kivusta, kun toisen jalan alle rumasti vääntyneeseen oikeaan nilkkaan koskettiin. -Minä pelkään, että tämä on poikki.

-Ei se voi olla, rouva Murray puuskahti ja jatkoi, aivan kuin asiat olisivat jotenkin liittyneet yhteen, -minulla on leipätaikina kotona nousemassa!

-Teidän leipänne leipoo kyllä nyt joku muu, rouva MacColl sanoi. -Hyvä on, uskon, että häntä on turvallista liikuttaa. Paras on viedä hänet sisälle pappilaan, jotta saan tutkia jalan kunnolla ja lastoittaa sen.

Abraham Brown ja Ebenezer Clarke tottelivat nöyrästi ja kantoivat potilaan sisään pappilan keittiön ovesta säikäyttäen pahanpäiväisesti palvelustytön, joka oli valmistamassa päivällistä. Bessie juoksi edeltä hakemaan pastori Cameronin puolisoa, joka onneksi oli hyvin tarmokas ja aikaansaapa nainen eikä hätkähtänyt vähästä.

Ei siis mennyt aikaakaan, kun arkihuoneen sohvasta oli tehty sairaavuode ja rouva Murray asetettu siihen niin varovasti kuin suinkin. Rouva MacColl kävi nyt tutkimaan tarkemmin kovia kokenutta jalkaa ja antoi määräyksiä tyttärelleen, joka tottuneesti auttoi äitiään hoitotoimenpiteissä, eikä ujostellut pyytää pastorin rouvalta

mitä tarvittiin.

Miehet vetäytyivät nopeasti ulos tuosta naisten valtakunnaksi muuttuneesta huoneesta ja melkein törmäsivät pastori Cameroniin, joka tuli työhuoneestaan tiliensä äärestä metelin houkuttelemana.

-Hyvä tavaton! hän puuskahti kuultuaan varsin elävästi ja vain hieman liioitellen esitetyn kuvauksen onnettomuudesta. -Ette kai te tosissanne väitä, että nuori Christopher ajoi hänet kumoon tahallaan?

-Tahallaan tai ei, sanoi Abraham Brown, -mutta eipä hän tehnyt elettäkään väistääkseen, saati pysähtynyt katsomaan, miten kävi.

-Minä luulen, ettei hän edes nähnyt kenenkään olevan tiellä, huomautti Ebenezer Clarke. -Sellaisessa vauhdissa sekä miehen että hevosen täytyy olla käytännössä sokeita.

-Mistä lie taas noin kovasti ottanut itseensä, jatkoi herra Brown. -*Siihen* ei tosin paljon tarvita, kuten pastori ja jokainen tässä kylässä hyvin tietää!

Pastori tiesi kyllä ja huokasi syvään. Tämä ei ollut ensimmäinen ja tuskin valitettavasti myöskään viimeinen kerta, jolloin Kuusikukkulan nuori isäntä oli raivostunut aivan silmittömästi — mikä yleensä aiheutui jostakin pikkuseikasta — ja sen jälkeen esiintynyt täysin holtittomasti. Tosin näin pahaa jälkeä hän ei ollut saanut aikaan sen jälkeen, kun oli vuosia sitten kuulemma... Pastoria puistatti hänen muistaessaan tapauksen.

-On kauheata katsoa hienon suvun rappiota, hän sanoi mietteissään. -Tarkoitan, että hänen isänsähän on aina ollut hyvin arvostettu — ja käsittääkseni lukuisat sukupolvet ennen tätä.

-Isoisäni on kertonut paljon oman isoisänsä kokemuksista vuoden neljäkymmentäviisi kapinassa, huomautti Ebenezer Clarke. -Isoisän isoisä taisteli Prestonpansista Cullodeniin Kuusikukkulan Robert Stewartin komennossa, jonka rautaisia hermoja kuulemma itse Charlie-prinssikin esikuntineen arvosti. Jos *tämä* olisi

räjähdellyt joka asiasta kuin tuleen heitetty ruuti, niin...

Ja nuori Clarke puisti päätään, aivan kuin osoittaen, miten vielä paljon huonommin jakobiittien olisikaan siinä tapauksessa saattanut käydä.

Abraham Brown ajatteli asiaa suorasukaisemmin.

-Poika on hullu, hän tokaisi. -Tai riivattu. Toivottavasti hän tappaa itsensä tuolla riehumisellaan mahdollisimman pian, jotta talo menisi hänen sisarelleen Alanin jälkeen. Jennifer on aivan toisenlainen luonteeltaan, ja ottanee myös täysijärkisen miehen. Surullista tietysti, ellei Kuusikukulalla enää asu Stewarteja, mutta tässä tapauksessa se on kaikille eduksi.

-Herra Brown, sanoi pastori nuhdellen, -tuollaista teidän ei pidä toivottaa kenellekään. Meidän velvollisuutemme kristittyinä on ehdottomasti rukoilla pojan puolesta, jotta hän oppisi hillitsemään itsensä. Ja myös hänen vanhempien puolesta, joiden täytyy olla tuskallista katsoa tällaista menoa — vaikka en voikaan olla miettimättä, olisivatko he kasvatuksellaan voineet pelastaa jotakin.

-Poika on hemmoteltu pilalle, ilmoitti Ebenezer Clarke sillä lujalla varmuudella, jonka vain täydellinen tietämättömyys lastenkasvatuksesta saattoi naimattomalle nuorelle miehelle antaa. -Jos hän olisi saanut kylliksi kuritusta pienenä, ei nyt oltaisi tässä.

Samassa arkihuoneen ovi kävi, ja pastori käännähti toivoen selvästikin keskustelun käyvän vähemmän tuomitseväksi.

-Kas, rouva MacColl! Miten potilaamme jaksaa? Onko jalka todella poikki?

-Kyllä se on, rouva MacColl vastasi pahoillaan. -Mutta nilkka on nyt lastoitettu, ja uskon, että luu on jotakuinkin tilassaan. Ontuvaksi hän kyllä jää, tietysti, ja kestää aikansa, ennen kuin jalka kantaa. Olisiko mahdollista saada hänelle hevoskyyti kotiin? Bessie lähtee hänen mukaansa auttaakseen perheen alkuun tässä tilanteessa. Onneksi Murraylla on jo sen ikäisiä tyttäriä, että nämä kyllä pystyvät

hoitamaan talouden, kunhan heitä neuvo.

-Niin, sanoi Ebenezer Clarke, -Bessiehän näki koko tapauksen. Ajattelin vain, että kai tästä tulee kärkeä juttu? Silloin tarvitaan todistajaa.

-Totta, havahtui Abraham Brown, joka ei koskaan laiminlyönyt mahdollisuutta puhua taloudellisista seikoista.

-Rouva Murraylle kuuluu korvauksia onnettomuudesta – ja nuorelle Christopherille se on opiksi.

-Minä en tiedä, ottaako hän opikseen mistään, Ebenezer Clarke pisti väliin. Hän selvästi nautti päästessään kerrankin tasavertaisena mukaan vanhempien miesten keskusteluun.

-Luulisi sentään julkisen häpeän jotakin vaikuttavan! Poikaa on tähän asti silitelty liiaksi myötäkarvaan. Hän kuvittelee kai omistavansa koko kylän ja voivansa tehdä mitä tahtoo, aivan kuin eläisimme vielä klaaniaikaa! Abraham Brown puisti päätään. -Isien pahat teot nousevat aina jossakin esiin. Robert Stewart saattoi sata vuotta sitten olla rautahermoinen sotilas, mutta mitä minä olen kuullut *hänen* isoisästään Douglasista, joka eli 1600-luvun lopulla...

-Herra Brown, läsnä on naisia, sanoi pastori niin nopeasti, että hän selvästikin oli tietoinen kaikkien Douglas Stewartista kerrottujen tarinoiden sisällöstä.

-Suokaa anteeksi, rouva MacColl – en tarkoittanut järkyttää teitä, herra Brown sanoi nolona.

Mary MacColl kätki hymynsä, jotta ei puolestaan järkyttäisi näitä huolehtivaisia herroja paljastamalla, että oli sairaanhoitokierroksillaan moneen kertaan kuullut kaikki kylällä kiertävät kertomukset Kuusikukkulan suvusta.

-Minä en kovin mieluusti näkisi Bessietä käräjillä, hän sein sijaan sanoi. -Se ei ole kunnon tytön paikka! Mutta siitä olen samaa mieltä, että nuori Christopher pitää saada rauhoittumaan, ennen kuin hän todella tappaa jonkun ja järjestää itsensä hirteen.

-*Siihen* ei paljon tarvita, että hänen käy huonosti, Ebenezer Clarke huomautti. -Pastori muistaa, miten hän käyttäytyi viime hartauskokouksen jälkeen.

-Niin, pastori sanoi surullisena, -ja sentään tuli vain vähän erimielisyyttä siitä, uusitaanko kirkonkäytävän matto vai ei. Nuoren Christopherin mielestä se olisi tarpeen, mutta kun Will MacDonald oli sinnikkäästi sitä mieltä, että uusi matto olisi seurakuntalaisten varojen tuhlausta...

He vaikenivat kaikki hetkeksi, aivan kuin olisivat tunteneet yhteistä häpeää yhden seurakunnan jäsenen käytöksestä.

-No, pastori jatkoi sitten vähän pirteämmin, -nyt me saamme uuden maton. Seurakunnanvanhin MacTavishin vaimo teki kuulemma kaikkensa, mutta sittenkin osoittautui täysin mahdottomaksi saada vanhasta matosta pois talitahroja, joita roiskui kynttilöistä, kun nuori Christopher iski sen suuren lattiakynntelikon kaikin voimin lattiaan. Hänen isänsä lupasi hoitaa asian.

-Ihme, että Alan Stewartin talous kestää kaiken sen, mitä hän joutuu pojan puolesta maksamaan, Abraham Brown huomautti miettäväisesti. -Hän joutuu kohta myymään maata, jos tämä peli jatkuu.

Hienotunteisuudesta herra Brownia kohtaan pastori yskähti vähän, Ebenezer Clarke katseli kiinnostuneena pappilan katon koristekaiverruksia ja rouva MacColl järjesteli tavaroita vasussaan. Koko kylä tiesi Abraham Brownin havittelevan erästä Kuusikukkulaan kuuluvaa niittyä itselleen, mutta tämä itse ehdottoman viattomana julisti aina pitävänsä yhdeksännen käskyn ja loukkaantui syvästi, jos joku vihjasikin muuta.

-Minä en käsitä tuollaista luonnetta, Ebenezer Clarke sitten mutisi. -Jos me kaikki raivostuisimme yhtä silmittömästi yhtä turhista asioista, mitä tästä maailmasta tulisi!

-*Minun* käy häntä sääli, sanoi pastorin rouva, joka tuli parahiksi eteiseen autettuaan Bessietä antamaan rouva Murraylle kipua lievittävää yrttijuomaa. -Hänen täytyy itsekkin kärsiä luonteestaan. Mutta *minä* uskon ja toivon, että iän myötä hän tasoittuu. Onhan hän sentään vasta

kahdenkymmenen.

-Hm, sanoi Abraham Brown epäilevästi. -
Kahdenkymmenen ikäisen miehen pitäisi olla jo... mies.
Mutta korvauksiin palatakseni – pastori ottanee viedäkseen
asiaa eteenpäin?

Pastori Cameron nyökkäsi vastahakoisesti.

-Minä en tietysti nähnyt tapausta, hän mutisi. -Mutta
täytyyhän oikeuden toteutua.

Joulun 2016 kertomus 2/12

Kaukana Fort Williamiin johtavalla tiellä kaunis
hiirenharmaa tamma asteli käymäjalkaa takaisin Glen
Longin kylää kohti. Sen kupeet kiilsivät hiestä, ja valkoinen
vaahto pursui sen kuolainten lomasta.

Hevosien selässä istui paitahihassillaan ja paljaspäin nuori
mies täysin tietämättömänä siitä, miten vakavan keskustelun
aiheena oli parhaillaan kotikylänsä pappilassa. Hän oli
itsekin hikinen ja hengästynyt mielipuolisen ratsastuksensa
jälkeen, ja nyt hän katseli ympärilleen, aivan kuin olisi
kävellyt unissaan ja havainnut herätessään ällistykseseen
olevansa jossakin muualla kuin omassa vuoteessaan. Niin
kävi aina, kun hän räjähti – ympäröivä maailma katosi
hetkeksi, ja sitten hän havahtui ja joutui tarkastelemaan
tuhoja, joita ei tiennyt aiheuttaneensa.

Isä oli ollut taas täysin mahdoton tänään. Miten kauan
tämä oikein haluaisi pitää yksinään tilan ohjat käsissään?
Mitä varten tämä ei antanut hänen päättää mistään? Se oli
aivan kuin kiusantekoa: sopivissa tilanteissa muistettiin aina
mainita, miten Kuusikukkula jäisi hänelle, miten hän jatkaisi
suvun perinteitä – ja silti hän ei saanut tehdä pienintäkään
tilaan liittyvää päätöstä itse, vaan kaikessa oli noudatettava
isän mieltä!

Hän oli varmaankin jälleen hermostunut turhasta. Mutta tällä kerralla hän ei ainakaan ollut aiheuttanut aineellista vahinkoa, kuten joku päivä sitten kirkossa. Christopher Stewart punastui vähän muistaessaan, miten oli hermostunut sen saitaakin saidemman MacDonaldin ukon jankkaamiseen, ja seuraavassa hetkessä hän oli jo tarttunut jonkun esi-isänsä satoja vuosia aiemmin kirkkoon lahjoittamaan lattiakynttelikköön, joka seisoj aina ovipielessä valaisemassa sisäänkäyntiä. Ennen kuin itsekään tajusi, hän oli iskenyt kynttelikön lattiaan sellaisella voimalla, että palavien kynttilöiden tali oli roiskunut pitkin poikin ja muutama kynttilänsija vääntynyt rumasti. Onneksi kynttilät olivat sentään sammuneet liikkeen voimasta, niin ettei hän ollut sytyttänyt kirkkoa tuleen.

Häntä alkoi palettaa, sillä ilma oli todellakin raaka. Tässä säässä ei ollut järkevää tehdä pitkiä ratsastusmatkoja takitta ja hatutta, ellei halunnut kuolemantautia. Mutta hän oli kimpaantunut isään ja tämän kivikautisiin mielipiteisiin, syöksynyt ulos talosta ja suoraan talliin. Hän oli vasta neljännestuntia aiemmin palannut kotiin käytyään katsomassa alankopellon tilannetta, eikä Sandie ollut vielä ehtinyt riisua Tähdeltä satulaa. Niinpä hevosparka oli joutunut lähtemään saman tien uudelle matkalle, ja vielä sellaista vauhtia.

-Anteeksi, Tähti, hän mutisi, kumartui satulassa ja painoi kasvonsa hevosen harjaan, niin että nuorukaisen vaaleat kiharat ja hevosen hopeanväriset harjakset sekoittuivat yhteen. -Minä en ole ansainnut sinua.

Tähti värisytti sieraimiaan, aivan kuin olisi halunnut vastata, että tunsj kyllä isäntänsä eikä ottanut asioita niin hevoskohtaisesti. Mutta Chrisin tuntoon pisti hänen taputtaessaan eläimen hiestynyttä lapaa. Tähti oli loistoyksilö, hän oli maksanut siitä sievoisen summan Fort Williamin markkinoilla viime syksynä, eikä todellakaan tahtonut ajaa sitä kuoliaaksi tällaisten raivonpuuskien vuoksi.

-Mennään kotiin, hän sanoi. -Kuulemaan isän saarnaa, arvatenkin. Mutta minä koetan hillitä itseni tällä kertaa. Minä lupaan, että ainakin koetan.

Hevonen nosti kaulansa kaarelle, aivan kuin se olisi nyökännyt hyväksyvästi tälle ehdotukselle.

-Lapsena minä toivoin, että pystyisin pakenemaan äkkipikaisuuttani, Chris jatkoi puhelemista – itselleen vai hevoselle, hän ei tiennyt oikein itsekään. -Sen tähden minä juoksin itseni joskus henkiiheveriin. Vanhempana aloin ratsastaa. Mutta tiedätkö, Tähti, pian minä huomasin, että se ei auta. Ihminen ei pääse pakoon sellaista, mikä on hänessä sisällä.

Ratsu ei ottanut tähän asiaan kantaa, vaan asteli tasaisesti eteenpäin.

-Ainakaan minä en enää lyö ihmisiä kovin usein, nuorukainen sanoi kuin puolustautuen lausumattomilta syytöksiltä. -Muutaman vuoden iässä kuulemma löin silloista palvelustyttöämme niin, että mursin häneltä hampaan, kun hän kielsi minulta jotakin. Sitä en muista. Mutta sen sijaan...

Christopher vavahti, epäröi hetken, mutta jatkoi sitten, aivan kuin olisi tahtonut tunnustaa hevoselleen kerralla kaiken.

-Sensijaan muistan lopun elämäni, miten kahdeksanvuotiaana löin takaisin, kun isä antoi minulle remmiä kiivettyäni katolle, vaikka se oli kiellettyä. Ilmeisesti iskuni tuli hänelle yllätyksenä, sillä sain hänet horjahtamaan, hän kompastui matonreunaan ja kaatuessaan löi päänsä takanreunukseen – minä olisin voinut tappaa hänet, Tähti!

Hevonen päristeli moittivasti.

-Minä en voi sille mitään, Tähti! Minä en ehtinyt ajatella, en tajunnut itsekään, mitä tein, ennen kuin oli liian myöhäistä.

Tähti luimisti korviaan, aivan kuin ei olisi täysin uskonut tätä selitystä.

-Mutta silloin minä pelästyin. Olin vain pieni poika, mutta muistan, miten pelästyin. Tohtori haettiin Fort Williamista asti, ja hän sanoi, että jos isku olisi osunut vähänkin lähemmäs ohimoa... Sen jälkeen minä olen koettanut olla lyömättä ketään, jos vain voin. Tartun mihin tahansa muuhun, kynttelikköön tai suitsiin! Mutta aina minä en onnistu siinäkään.

Ja Chris taputti taas huohtaen Tähdien lapaa.

-Minä teen paljon hyviä päätöksiä, lukemattomia hyviä päätöksiä, hän mutisi. -Sataan laskemisesta ja sellaisesta. Mutta kun sitten joku asettuu poikkiteloin, minä – minä en edelleenkään ehdi ajatella! Tarvitsisin vain silmänräpäyksen, mutta minulla ei koskaan ole sitä silmänräpäystä, sitä ei anneta minulle, en saa sen vertaa armoa, vaikka miten rukoilisin, kaikki vain mustenee ja sitten... Mitähän täällä tapahtuu?

Hän oli kuin huomaamattaan saapunut kylään ja näki vaunut pappilan portin edessä. Mutta kyytiin ei noussut pastori itse, vaan kaksi kylän miestä oli käytännöllisesti katsoen kantamassa niihin naishenkilöä, jonka ympärillä hääri muita naisia.

Äkkiä joku joukosta huomasi hänet, ja kaikki aivan kuin jähmettyivät. Chris tunsu taas epämiellyttävän värityksen, vaikkei nyt oikein tiennyt, mistä se johtui.

Pastori Cameron tointui ensimmäisenä ja astui häntä vastaan.

-Kuulin ikäviä uutisia, herra Stewart, hän sanoi. - Huomasitteko äsken, että rouva Murray olisi osunut tiellenne?

Chris aikoi vaistomaisesti kohottaa hattuaan, sitten hän tajusi olevansa paljain päin ja värähti taas, nyt vilusta.

-Rouva Murray? hän toisti hämillään tunnistaessaan naisen, joka oli autettu makuulle vaunujen istuimelle. Pappilan renki oli lähdössä ajuriksi, ja rouva Murrayn seuraksi vaunuihin kiipesi nuori tyttö, joka nosti naisen lastoitettua jalkaa varovasti ja asetti sen alle tyynyn. Rouva

Murray voihkaisi, vaikka tytön otteet olivat hyvin lempeät ja taitavat.

-Rouva MacColl arvelee, että rouva Murrayn jalka on poikki. Pastori rypisti kulmiaan. -Laukkaava hevonen kaatoi hänet ojaan.

Chris kalpeni.

-Minä en... minä en huomannut mitään, hän mutisi toivoen, että pastori sittenkin selittäisi tarkoittaneensa jotakin muuta laukkaavaa hevosta.

-Tapauksella on todistaja, pastori huomautti. -Neiti MacColl näki kaiken.

Nyt Chris vasta katsoi tarkemmin vaunuihin kiivennyttä tyttöä, joka puuhaili edelleen auttaakseen rouva Murrayn mahdollisimman mukavaan asentoon matkaa varten, eikä luonut nuoreen mieheen katsettakaan. Tytön kiiltävä kullanuskea tukka oli kahdella paksulla palmikolla, ja Chris tiesi, että tällä oli kirkkaat ruskeat silmät ja pitkät ripset, vaikka ne olikin häneltä nyt mielenosoituksellisesti kätkeyty. Mutta hän oli katsellut Bessie MacCollia kylliksi kirkossa ja kylällä tietääkseen täsmälleen, miten herttainen ja hilpeä tämä saattoi olla.

Chris hyppäsi alas hevosen selästä ja meni vaunujen luo.

-Rouva Murray, hän sanoi hämillään, -minä... minä olen kauhean pahoillani.

Se kuulosti typerältä hänen omissa korvissaan, ja epäilemättä myös rouva Murrayn ja Bessien korvissa, sillä nämä vilkaisivat toisiinsa.

Sitten rouva Murray järjesteli hiukan hänen päälleen levitettyjä vällyjä, kuin olisi hakenut niistä rohkeutta, ja totesi:

-Tietysti on oltava kiitollinen, että olen vielä hengissä.

-Ei sekään niin sanottua ollut! Nyt Bessie katsoi Chrisiin, mutta hänen kasvoillaan ei ollut jälkeäkään herttauudesta eikä hilpeydestä. -Hän olisi voinut lyödä päänsä tai taittaa niskansa.

Ajatus, muisto, sai Chrisin vavahtamaan.

-Mitä minä voin tehdä? hän kysyi nopeasti. -Haenko lääkärin kaupungista? Voinko järjestää apua?

-Hän saa jo apua, Bessie ilmoitti tylästi.

Samassa rouva MacColl tuli tien yli. Hän oli käynyt kotona hakemassa tyttärensä päällysvaatteet.

-Kas niin, Bessie, hän sanoi Chrisiin katsomattakaan, -takkisi ja hattusi. Lähetä vaunut heti pois, jotta voit viipyä aivan niin kauan kuin tarve vaatii. Minä hoidan kyllä lauantaityöt.

-Pitääkö sinun kävellä takaisin, Bessie? Chris kysyi. -Minä voin hakea sinut.

-Kiitos, Bessie sanoi tiukasti, -mutta minä pidän kävelemisestä. Onko siinä kaikki, äiti?

Rouva MacColl ojensi tyttarelleen vasun ja selitti jotakin siellä olevista, kipua lievittävästä rohdosta. Sitten pappilan renki maiskautti hevoselle, vaunut lähtivät liikkeelle ja Chris jäi seisomaan hämmentyneenä paikalleen. Äkkiä hän tunsu Tähten koskevan turvallaan olkapäätänsä, kuin hevonen olisi tahtonut kysyä, olisiko mitenkään mahdollista pian päästä tallin lämpimään.

-Mennään, nuorukainen mutisi ja aikoi nousta satulaan.

Samassa Abraham Brown rykäisi ja katsoi pastoriin, joka näytti kiusaantuneelta.

-Niin, pastori sanoi pahoittelevalla äänellä, -tietysti pitää puhua herra Murrayn kanssa siitä, tahtooko tämä sopia asian muuten, mutta jos ei, niin pelkäänpä, että tästä taitaa tulla käräjäjuttu.

-Käräjäjuttu? Chris toisti. -Enhän...

Hän aikoi sanoa, ettei ollut aiemminkaan joutunut aikaansaannoksistaan käräjille, mutta ymmärsi sentään vaieta. Sellainen kommentti ei olisi tehnyt tässä tilanteessa mitenkään hyvää vaikutusta.

-Minä tietysti korvaan kaiken rouva Murraylle, hän sen sijaan sanoi nopeasti, tuli vilkaiseeksi Abraham Brownin ilmettä ja jatkoi kuin sen myötä täydelliseen rehellisyyteen pakotettuna: -Tarkoiton, että isä korvaa.

-Tietysti me toivomme, että herra Murray suostuisi sovintoon, pastori sanoi nopeasti. Hän ei todellakaan toivonut kärjäasioita seurakuntaansa, joka oli yleensä suhteellisen rauhallinen.

-*Minä* en toivo sitä, sanoi Ebenezer Clarke. -Emme me muutkaan pääse kuin koira veräjistä, jos käyttäydymme...

Hän ei lopettanut lausettaan, mutta sai äänensävyllään Chrisin punastumaan. Tämä ei sietänyt Ebenezeriä, joka tuntui pitävän monissa asioissa itseään muita parempana, eikä laiminlyönyt tuoda asiaa julki.

-*Minä* keskustelen herra Murrayn kanssa, Chris sanoi terävästi ja nousi satulaan.

-Älkää vain menkö käymään siellä, pastori sanoi nopeasti, -antakaa minun puhua hänen kanssaan ensiksi, ehkä voimme...

Mutta Christopher Stewart ei enää kuullut. Hän ei hyväksellyt läsnäolleita miehiä eikä vilkaissutkaan näihin päin. Sen sijaan hän oli painanut taas pohkeensa hevosen kylkiin ja meni jo kaukana, melkein kylästä ylös kukkulalle kääntyvässä tienristeyksessä asti.

Joulun 2016 kertomus 3/12

Bessie puuhaili Murrayn tilan keittiössä. Rouva Murraylle huolta aiheuttanut leipätaikina oli vaivattu ja valmiit leivät kypsyivät uunissa, ja tyttö kuori perunoita valmiiksi seuraavan päivän sunnuntaipäivällistä varten.

Heidän saapumisensa oli luonnollisesti herättänyt suurta hämmennystä ja säikähdystä koko perheessä. Mutta kun pappilan renki ja herra Murray olivat kantaneet rouva Murrayn vuoteeseen, Bessie oli nopeasti keksinyt kaikille lapsille tärkeää puuhaa, käynyt itse toimeen ja vaunujen lähdettyä saanut herra Murrayn puhuttua hakemaan sopivia

oksia, joista veistää vaimolleen kainalosauvat.

Nyt rouva Murray jo nukkui kamarissa, sillä äidin rauhoittavat rohdot tepsivät aina. Hän voisi paljon paremmin herättyään. Bessie hyräili itsekseen ja pudotti viimeisen perunan kylmään veteen. Sitten hän pyyhki kätensä esiliinaan, jonka oli löytänyt keittiön naulasta ja kietaissut eteensä, ja huokasi syvään.

Voi, millainen lauantai-ilta tästä tulikaan! Ja hän kun oli ajatellut, että siivouksen tehtyään hän ehtisi viimeistellä uuden kirkkohattunsa huomiseksi, ja sitten he istuisivat äidin kanssa takkatulen ääressä ja puhelisivat. Äiti kertoisi isästä, joka oli kuollut kuusitoista vuotta aiemmin, Bessien ollessa vain puolentoista vuoden ikäinen, mutta josta Bessiellä oli mielessään kuva, aivan kuin maalaus, joka perustui äidin lukemattomiin tarinoihin. Se ei ollut sama, kuin jos isä olisi elänyt – se ei ollut sama, kuin jos hänellä olisi ollut tästä oikeita muistoja – mutta joskus sekini riitti, kun oli oikein ikävä.

Ja nyt sitten hän joutuisi viettämään koko illan Murraylla, ja kotiin palattua olisi liian myöhä koskea sen enempää hattuun kuin kuulla tarinoitakaan, ja niin hän saisi mennä huomenna kirkkoon vanhassa kuluneessa talvihatussaan, vaikka oli jo huhtikuu!

Vaikka tietysti oli lapsellista surra sellaista, kun rouva Murray parka olisi rampa monta viikkoa, ehkä jopa koko elämänsä, riippuen siitä, miten hyvin äiti oli saanut luun asetettua. Ja kaikki tämä tapahtui vain siksi, että Chris oli taas raivostunut jostakin jollekulle!

Mikä onneton poika. Bessie kävi käsiksi tiskeihin. Hän oli toki aina ollut tietoinen Christopher Stewartin pahasta sisusta, kuten koko kylä. Tyttö oli istunut aikoinaan tankkaamassa numeroita ja aakkosia seurakunnanvanhin MacTavishin johdolla yhdessä Chrisin ja tämän sisaren Jenniferin ja muiden kylän lasten kanssa. Tosin Bessie oli Kuusikukkulan lapsia jonkin verran nuorempi, eikä ollut paljonkaan leikkinyt näiden seurassa. Mutta hän muisti, että

Chris oli useamman kerran lähtenyt tuvasta ovet paukkuen, kun herra MacTavish oli sanonut hänelle jotakin poikkipuolista.

Jos kyseessä olisi ollut kuka tahansa muu kylän pojista, seuraamukset tällaisesta käytöksestä olisivat tietysti olleet hirveät ensiksi MacTavisheilla ja sitten kyseisen pojan kotona – mutta kukaan ei oikein tuntunut tietävän, miten Chris Stewartia olisi pitänyt kohdella.

Bessie oli kuullut rouva Denniestonin sanovan, että jopa ankara herra MacTavish pelkäsi Chrisiä. Kylällä kiersi epämääräinen tarina siitä, miten Kuusikukkulan Alan Stewartille oli haettu lääkäri, oikea lääkäri Fort Williamista, koska hän oli kaatunut ja lyönyt päänsä ja ollut vähällä kuolla, ja että Chris oli tapaukseen jollakin tavalla sekaantunut. Niinpä Chrisin mielenosoituksellisiin poistumisiin kiinnitettiin niin vähän huomiota kuin suinkin, ja kun opetuksen väliajoilla poikien kesken syntyi nujakoita, herra MacTavish ei koskaan mennyt väliin, mikäli Chris oli osallisena, vaan ”käänsi selkensä ja toivoi parasta”, kuten äidillä oli tapana pisteliäästi huomauttaa, kun hänet kutsuttiin paikkailemaan syntyneitä kolhuja.

Bessien oli kyllä myönnettävä, että herra MacTavish ei ollut suhtautumisessaan yksin. Kaikki muutkin hiukan pelkäsivät Chrisiä.

Tämä keksi hauskimmat leikit, ei koskaan sallinut ketään kiusattavan, piti aina sanansa ja hyvin mielellään jakoi tovereilleen siitä ylimääräisestä hyvästä, mitä asema Kuusikukkulan ainoana poikana hänelle soi, oli kyse sitten makeisista tai taskurahoista.

Mutta samalla Chris oli, kuten Bessie oli kuullut herra Pepdien sanovan takanapäin, ”kuin ruutitynnyri, jota voi hyvissä kuivissa olosuhteissa säilyttää täysin turvallisesti pitkäänkin, mutta joka räjähtää pienestäkkin kipinästä ja hävittää silloin ympäriltään kaiken”.

Eikä kukaan voinut etukäteen ennustaa, mikä kulloinkin olisi se ”kipinä”, joka saisi Chrisin räjähtämään.

Poika kesti toisinaan hyvinkin rajua kiusoittelua ja pilaa ja vain nauroi mukana, mutta sitten jokin muiden mielestä kovin vähäinen erimielisyys aiheutti hirvittävää jälkeä.

Kuten nyt vaikka keskustelu siitä, pitäisikö kirkon matto uusia vai ei! Bessie ei ollut nähnyt kuuluisaa kynttilänjalkakohtausta, sillä he olivat äidin kanssa poistuneet kirkosta ensimmäisten joukossa käydäkseen isän haudalla, mutta hän uskoi hyvin, että Chris oli tehnyt sen mitä kerrottiin. Mistä tämä lienee tänään suuttunut niin pahanpäiväisesti, että oli ratsastanut kylän halki kuin takaa-ajettu – ja palatessaan ollut lauhkea kuin lammas! Se oli pelottavaa.

Toivottavasti asia ei sentään menisi käräjille. Bessietä vavisutti ajatella, että hän joutuisi todistajaksi. Ja uskottaisiinko nuoren tytön todistusta ylipäätään, jos vastassa olisi vaikutusvaltaisen suvun miespuolinen jäsen? Hän tiesi, ettei äiti haluaisi hänelle sellaista kiusallista huomiota. Ehkä asia sovittaisiin hiljaisuudessa. Niin oli sovittu kuulemma moni muukin asia – kirkon uuden matonkin maksaisi Chrisin isä. Nyt pastori oli lähettänyt Bessiellä herra Murraylle sellaisia terveisiä, että hän tulisi maanantaina puhumaan asiasta. Tänä pyhänä Murrayn tilalta tuskin lähdetäisiin kirkkoon.

Minkähänlaista olisi elää sellaisissa oloissa, joissa rahalla selvisi kaikesta! Bessie huokasi vähän. Eihän äidiltä ja häneltä puuttunut mitään, sitä hän ei voinut väittää. Heillä oli muutamia kanoja ja yksi lehmä, ja äiti ompeli ihmisille ja auttoi pidoissa, jos tarvittiin, kuten Bessiekin. Sairaanhoidosta äiti ei koskaan ottanut rahaa, sillä hän sanoi, ettei toisten hädällä saanut ansaita. Mutta monet, jotka olivat saaneet avun äidin rohdoista ja siteistä, tahtoivat myöhemmin muistaa häntä jollakin sopivalla lahjalla. Ja isän jäljiltä heidän pieni soma mökkinsä oli velaton ja vielä hyväkuntoinen, eikä Bessie ollenkaan epäillyt, ettekö remontin tarpeen ilmentyessä kylästä löytyisi auttavaisia käsiä sitä tekemään.

Mutta siltikin *hänen* tuli kyllä käyttäytyä ihmisiksi. Jos *hän* kulkisi ympäri särkemässä tavaroita ja satuttamassa ihmisiä, asiaa ei taatusti sovittaisi rahalla – eikä Bessie olisi sitä halunnutkaan!

Hän nosti leivät uunista ja peitteli ne jäähtymään koettaen hakea iloa keittiöön leviävästä herkullisesta tuoksusta. Tyttö ei tahtonut oikein itselleenkaan myöntää, että hänen surullinen mielialansa ei johtunut pelkästään rouva Murray -paran kohtalosta tai pilalle menneestä lauantai-illasta, vaan myös jostakin muusta.

Tietysti kaikki kylän tytöt enemmän tai vähemmän salaisesti ihailivat Christopher Stewartia. Tämä oli komea, ja kohtelias, ja hauska, eikä hänen tenhoaan suinkaan himmentänyt vuosisatainen sukutila, jonka hän isänsä jälkeen saisi haltuunsa. Uskaliaimmat tytöistä antoivat mahdollisuuksien mukaan hyvinkin suorasukaisesti ymmärtää, ettei Chrisin huomio olisi ollut heille vastenmielistä, ujoimmat tyytyivät haaveilemaan hänestä kaikessa hiljaisuudessa.

Mutta totta oli, Bessie ajatteli, että samalla hekin kaikki hiukan pelkäsivät Chrisiä. Komea ulkomuoto ja varakkuus ei paljon lohduttaisi, jos mies saattoi milloin tahansa raivostua käsittämättömällä tavalla. Nuorukaisen ei tosin kouluaikojen jälkeen tiedetty useinkaan lyöneen ketään. Mutta Kuusikukkulan kovin usein vaihtuvien palvelustyttöjen toisinaan turhankin kerkeällä avustuksella kylälle levinneet tarinat lattiaan viskotuista astioista ja saranoiltaan paiskotuista ovista olivat omiaan hillitsemään romanttisimmankin neidon unelmia.

Bessie ei olisi milloinkaan tunnustanut kenellekään, että kuvitteli Chrisin katselevan itseään enemmän kuin muita. Hän oli muutaman kerran kirkossa vilkaissut käytävän yli – tietysti aivan vain sattumalta ja täysin ilman mitään kirkkoon sopimattomia ajatuksia, pelkästään niskaansa verrytteläkseen pitkän saarnan aikana – ja kohdannut nuorukaisen katseen. Ja vaikka Bessie oli aina nopeasti ja

säädyllyisesti painanut päänsä alas, hänelle oli jäänyt sellainen vaikutelma, että Chris oli ilahtunut hänen katseestaan.

Useamman kerran Chris oli pyrkinyt kylällä hänen puheisiinsa. Kerran Fort Williamista palatessaan hänellä oli jopa ollut Bessielle samettinen hiusnauha, täsmälleen sitä suklaanruskeaa, joka parhaiten kävi yhteen tytön tukanvärin kanssa. Ja Bessie tiesi kyllä, että Kuusikukkulalla, kuten muuallakin Glen Longissa, äitiin suhtauduttiin hyvin arvostavasti tämän parantajantaitojen vuoksi. Hän ei saattanut ajatella, että Chrisin vanhemmillakaan olisi mitään sitä vastaan, että...

Tyttö veti äkkiä syvään henkeä kuin kieltääkseen itseään pääsemästä ajatuksen loppuun. Hyvä tavaton, mitä hän oikein päästi mieleensä! Eihän sellaista saanut ajatella, ei voinut ajatella. Siitä ei tulisi mitään. Ei tuollaisen räjähtelevän, itsekkään, ajattelemattoman miehen kanssa! Chris tekisi äkkipikaisuuksissaan vielä jotakin kauheaa, joka veisi hänet hirteen, tapasi rouva Dennieston sanoa. Tänään se oli ollut jo kyllin lähellä.

Samassa Murrayn lapset pyrähtivät keittiöön. He olivat Bessien määräysten mukaisesti tomuttaneet ja pesseet huoneet, hakanneet polttopuita ja nostaneet vettä, ja kohta koti olisi valmis sunnuntaiksi. Bessie uskoi, että seuraavana päivänä rouva Murray jo pystyisi olemaan sen verran pystyasennossa, että voisi neuvoa ruuanlaitossa ja muussa, vaikka ei itse mitään pystyisikään tekemään.

Hänen oli kohta aika lähteä kotiin. Ehkä hän ehtisi vielä vähän työskennellä hatun parissa, ennen kuin aurinko laskisi ja äiti huomauttaisi, että pyhä oli alkanut, eikä enää ollut sopivaa tehdä muuta kuin aivan välttämätöntä työtä. Tyttö tarttui tiskivatiin ja meni reippaasti ulos ovesta heittääkseen pesuveiden pois.

Herra Murray tuli navetasta sopivasti, ja hänellä oli maitosangon ohella kädessään kaksi pitkää ja tukevaa, siistiksi vuoltua oksanhaarukkaa vaimoaan varten. Hienoa,

Bessie voisi antaa hänelle viimeiset ohjeet ja lähteä.

Samassa herra Murray pysähtyi ja kääntyi katsomaan tielle, ja Bessie seurasi hänen katsettaan. Joku lähestyi ratsain.

-Andy! huusi herra Murray vanhimmalle pojistaan ovesta, jonka Bessie oli jättänyt auki. -Tule hakemaan maito ja äitisi kepit ja tuo samalla minun haulikkoni. Nopeasti.

Joulun 2016 kertomus 4/12

-Voi, älkää! Bessie huudahti kauhistuneena. -Hän tulee varmasti hyvissä aikeissa!

Charles Murray mulkaisi tyttöä.

-Tämänpäiväisen jälkeen?

-Hän ei varmasti tahallaan... Bessie hypisteli tiskivadin reuna onnettomana. -Älkää ainakaan aiheuttako enää enempää vahinkoa!

-Älä sinä tyttö tule minua neuvomaan siinä, miten minä omassa talossani esiinnyn! herra Murray ärähti.

Andy tuli sisältä haulikon kanssa, eikä ollut pientäkään epäilystä siitä, etteikö Christopher Stewart olisi heti pihaan tullessaan nähnyt, millä mielellä häntä oltiin vastassa. Hän oli näköjään ehtinyt käydä kotonaan ja pukeutua paremmin säätä vastaavasti, ja Bessie toivoi, että hevosparkakin oli saanut ruokaa ja huolenpitoa.

-Herra Murray — Bessie. Chris tervehti heitä satulasta ja hyppäsi sitten maahan. -Miten... rouva voi?

-Ja sekö teitä kiinnostaa, tiuskaisi herra Murray. -Vaivauduitte turhaan tänne asti. Haastemies löytää teidät kyllä kotoakin!

Chris punastui.

-Niin varmaan, hän sanoi, -mutta minä...

Hän epäröi ja vilkaisi Bessieen. Miksi tyttö sattuihin

olemaan siinä! Olisi ollut paljon helpompaa, jos tämä ei olisi seissyt kuuntelemassa.

-Minä tahtoisin sopia, hän sanoi. -Korvata aiheuttamani vahingon.

-Korvata! herra Murray pärskähti. -*Sen* te kyllä pääsette tekemään. Pastorin mukaan saatte vuorenvarmasti tuomion ankarimman jälkeen.

Mitään sellaisia terveisiä ei pastori Cameron ollut suinkaan herra Murraylle lähettänyt, pikemminkin Bessie oli pastorin kehotuksesta puhunut koko kärkeäjäntimahdollisuudesta hyvin varovaisesti. Pastori oli sanonut, että aikoi koettaa saada asian tälläkin kerralla sovitelluksi tullessaan herra Murrayta tapaamaan. Mutta näköjään sovinto ei ensimmäisenä ollut Charles Murrayn mielessä.

-Minä maksan kyllä kaikki kulut... ja ylimääräistä, jos on tarpeen. Chris puri huultaan. -Jos haluatte, haen tohtorin kaupungista.

-Tohtorin! Saako tohtori minun vaimoni jalan ehjäksi, mitä?

-Ja minä voin järjestää talousapua...

-Minulla on tyttäriä sitä varten!

-Herra Murray, minä olen äärimmäisen pahoillani tapahtuneesta. Minä maksan mitä te tahdotte. Chris veti lompakon esiin. -Mitä te vain tahdotte!

-Mitäkö minä tahdon, hä! Herra Murray astui lähemmäksi haulikko tanassa. -Jos minä olisin kuin eräät, jotka tekevät mitä *tahtovat*, ampuisin teiltä pään irti, senkin nuori hunsvotti! Ja menisin laulaen hirteen!

-Herra Murray! Bessie puuskahti. -Älkää puhuko tuollaisia! Ja minä pyydän, laittakaa ase pois, ennen kuin tapahtuu lisää vahinkoja.

-*Vahinkoja!* Vai sitä se olikin, vahinko vain! Sellaisia *vahinkoja* sitä tuollaisille herroille tapahtuu, ja rahalla niistä selvittää, niinkö? No, *tästä* te ette selviä. Tämä tyttö tässä näki kaiken, ja hänen todistuksensa perusteella te saatte

ansionne mukaan!

Bessie puri huultaan. Voi, kunpa hän ei olisikaan nähnyt kaikkea!

-Painukaa tiehenne! herra Murray jatkoi ja astui vielä lähemmäksi, niin että hevonen kävi levottomaksi. Se ei pitänyt tuosta vihaisesta miehestä ja tämän kädessä olevasta uhkaavasta esineestä. -Pois minun mailtani!

Silloin tapahtui jotakin hyvin outoa. Bessie näki, että Chrisin silmät välähtivät — ja aivan kuin joku olisi sen hänelle sanonut, tyttö tajusi, että tämä oli taas räjähtämässä, ja että nyt seuraukset voisivat olla hirvittävät, sillä epäilemättä herra Murrayn haulikko oli ladattu.

Bessie ei ehtinyt oikeastaan edes ajatella mitään, kun hän jo kuuli oman äänensä huudahtavan kauhuissaan ja moittivasti:

-Chris!

Välähdys Christopher Stewartin silmissä sammui, aivan kuin Bessien huuto olisi tukahduttanut lähes ruutiin asti ehtineen liekin. Nuorukainen veti henkeä syvään ja hämmentyneenä. Koskaan aiemmin hän ei ollut viime tingassa saanut itseään hillityksi tällä tavalla. Tilanne oli niin outo, että hän otti vaistomaisesti askeleen taaksepäin herra Murrayn edellä, nosti rauhoittavasti kätensä ja kiepautti sitten itsensä takaisin satulaan.

-Hyvä on, hyvä on. Minä en häiritse teitä enempää. Oletko sinä lähdössä kotiin, Bessie? Tähti jaksaa kyllä kantaa meidät molemmat.

-Kiitos, mutta minä kävelen, Bessie sanoi tiukasti, joskin hiukan vapisevalla äänellä.

Hän ei tiennyt, kummasta oli enemmän pelästynyt: siitäkö, mitä oli ollut vähällä tapahtua, vaiko siitä, mitä oli tapahtunut. Samalla hän kuitenkin käytti tilaisuutta hyväkseen ja pujahti sisälle tiskivateineen. Se tärisi hänen kädessään niin, että kolisi hyllyä vasten, kun hän laittoi sen paikoilleen kaappiin.

Miten kauheata, jos Chris olisi tehnyt jotakin herra

Murraylle! Mutta mitä oikeastaan *oli* tapahtunut? Totta kai Christopher Stewartia oli koetettu hillitä tuhat kertaa aiemminkin, eikä kukaan ollut siinä onnistunut, ei edes hänen äitinsä eikä sisarensa, jotka nykyisin kuulemma tällaisissa tilanteissa noudattivat herra MacTavishin keinoa eli ”käänsivät selkensä ja toivoivat parasta”. Miksi ihmeessä Chris olisi kuunnellut häntä, ventovierasta! Pihalla tapahtunut oli sattumaa.

Toivottavasti nuorukainen oli jo mennyt, kun hän lähtisi kotiin. Eihän Bessie voinut suostua tämän tarjoukseen – vaikka olisikin ollut niin suloista saada ratsastaa Chrisin kanssa – ja mahtoiko pyyntö tarkoittaa sitä, että Chris... Tyttö tunsu kasvojaan alkavan kuumottaa, kun hän nopeasti siisti keittiön, antoi vanhimmille tytöille ohjeita sekä äitinsä että talouden hoidossa ja kävi katsomassa rouva Murrayta, joka alkoi vähitellen heräillä.

-Äiti tulee käymään pian, Bessie sanoi. -Ja muistakaa, että jos jalka alkaa puutua, lasta pitää heti ottaa pois ja hakea äiti. Tytöt tietävät, miten antaa teille kipulääkettä.

Rouva Murrayn vuolaiden kiitosten saattelemana Bessie pujahti kamarista ja puki päällysvaatteet ylleen. Samassa herra Murray tuli itsekseen mutisten sisään, ja tyttö huokasi helpotuksesta. Chris oli selvästi mennyt tiehensä. Hän saisi kävellä rauhassa kotiin – eikä hän päästäisi mieleensä yhtään ainoaa levotonta ajatusta, vaikka kevätilta ulkona olisi miten kuulas!

Bessie lähti reippaasti matkaan. Hän käveli hyvin mielellään, ainakin tällaisina iltoina, jolloin sää oli ehkä kylmä mutta kirkas ja koko maailma alkoi hiljentyä pyhän viettoon.

-Etkö sinä todella halua ratsastaa?

Bessie oli hypätä ulos nahoistaan, niin äkkinäisesti Chris oli hevosen kanssa hänen vierellään. Missä nuorukainen oli odottanut häntä? Tähti oli kovin kaunis hevonen, tyttö ajatteli koettaen päättäväisesti olla suomatta ajatustakaan ratsastajalle.

-Tule. Chris ojensi hansikoitua kättään vetääkseen hänet ylös satulaan.

-Minä kävelen, Bessie sanoi päättäväisesti.

Nuori mies pysäytti hevosen ja liukui alas sen selästä. Hän oli kaikissa liikkeissään tavattoman nopea.

-Sitten minäkin kävelen, hän ilmoitti.

-Mitä varten?

-En toki jätä sinua yksin – alkaa olla myöhä.

-Kiitos, minä tunnen kyllä tien.

-No, Chris sanoi miettäväisesti, -joka tapauksessa minä kait aiheutan vähemmän vahinkoa, jos kävelen, vai mitä?

-Kuinka sinä saatat pilailla...

-En minä pilaile! Loukkasiko hän todella itsensä minun takiani? Vannon, etten nähnyt häntä!

-*Sitä* minä en epäile, Bessie sinkautti ja nosti takinkauluksensa pystyyn suojaksi viimaa vastaan. -Siinä vauhdissa! Entä, jos tiellä olisi ollut leikkiviä lapsia?

Nuorukainen vaikenä, ja vilkaistessaan tätä sivusilmällä Bessie näki hänen kalvenneen.

-Minulla oli... erimielisyyttä isän kanssa, Chris sanoi puolustellen. -Minä... yritän silloin lähteä aina pois.

Tyttö vavahti muistaessaan tarinan Alan Stewartin loukkaantumisesta.

-Ihmisen pitää oppia hillitsemään itsensä, hän sanoi opettavaisesti. -Mitä siitä tulisi, jos me kaikki riehuisimme miten haluamme!

-Et kai sinä kuvittele, että minä *haluan* sitä, Bessie! Chris voihkaisi. -Mutta minä en ehdi ajatella, minä tunnen vain, miten sisälläni aivan kuin räjähtää, kaikki mustenee, ja sitten – sitten minä olen jo tehnyt jotakin kauheaa. Minä olen koettanut päästä siitä eroon, minä olen tehnyt kaikkeni, mutta mikään ei auta. Minä en ehdi muistaa mitään hyviä päätöksiäni, kun se tapahtuu!

-Hyvä puolustuspuhe, Bessie sanoi kuivasti. -Tekee varmasti lautamiehiin vaikutuksen.

-Älä! Chris tarttui häntä vaistomaisesti olkapäästä, ja

tyttö lähestulkoon hypähti taaksepäin. -Pelkäätkö sinä minua?

-Miksen pelkäisi! Jos sinä kerran voit tehdä aivan mitä tahansa ehtimättä edes ajatella. Bessien ruskeat silmät katsoivat häneen syyttävinä. -Sellaiset ihmiset viedään yleensä houreinhoitolaan.

-Ehkä minutkin pitäisi viedä sinne! Chris sanoi epätoivoisena. -Paitsi että äsken... Kun sinä kielsit minua...

-Minä en ole ainoa, joka sinua on koettanut aikojen mittaan kieltää!

-Et, ja siksi se olikin... Chris järjesteli suitsia kädessään keskittyneesti, aivan kuin tehtävä olisi vaatinut hänen kaiken huomionsa. Sitten hän katsoi Bessieen melkein ujostellen, vaikkei yleensä ujostellut ketään, nuoria naisia varsinkaan. -Sinä olet... erityinen tyttö.

-Toivottavasti sinä et koeta imarrella minua, koska tiedät, että jos herra Murray vie asian käräjiin, minä todistan, Bessie töksäytti. Äskeinen kohtaaminen pihalla vavisutti häntä vieläkin, eikä hän tahtonut puhua siitä enempää.

-En tietystikään! Millaisena sinä minua oikein pidät? Minä toivon tietenkin hartaasti, että asia saataisiin sovittelua – äidin ja isän tähden – mutta itseni puolesta otan kyllä vastaan sen rangaistuksen, joka määrätään, mikäli niin käy. Bessie, katso minuun, älä pelkää minua! Minä en kestä ajatella, että sinä pelkää minua.

Bessie ei sanonut mitään, vaan astui kauemmaksi tien toiseen laitaan ja jatkoi siinä matkaansa. Hän kuuli Christopherin huoahuttavan, mutta ei vilkaissutkaan tähän. Voi, mikä sotku tästä tulikaan!

Ja sittenkin – miten oudolla tavalla hyvältä tuntui kävellä siinä, kuulla Chrisin saappaiden narahtelu aivan lähellä, aavistaa tämän katsovan häntä, vaikka tyttö itse piti katseensa tiukasti taivaanrannassa. Hän oli kiitollinen hatustaan, jonka lierit suojasivat hänen kasvojaan sivultapäin, ja vasusta, jonka kantaminen antoi hänen vapiseville käsilleen tekemistä, vaikka se tärisi melkein kuin

tiskivati äsken.

He kävelivät koko loppumatkan vaieten, kumpikin ajatuksissaan. Kylään kääntyvässä risteyksessä Bessie mutisi hyvän yön toivotuksen ja kiiruhti yksin eteenpäin. Hän ei vilkaissut kertaakaan taakseen eikä nähnyt, että nuori mies ja hevonen seisoivat kauan risteyksessä katselemassa hänen jälkeensä, aivan kuin olisivat koettaneet pelkästä hänen olemassaolostaan hakea voimaa ja lohdutusta.

Joulun 2016 kertomus 5/12

Sana levisi nopeasti. Seuraavana päivänä jumalanpalveluksen päättyessä Glen Longin kirkossa ei siellä ollut yhtäkään ihmistä, joka ei olisi jo kuullut, mitä rouva Murraylle oli tapahtunut ja kenen syytä se oli. Lisää kuiskuttelua aiheutti se, että seurakuntalaisten suureksi hämmästykseksi herra Murray saapui nuorempien lastensa kanssa kirkkoon — ja kyläläisten vielä suuremmaksi hämmästykseksi myös Kuusikukkulalta tultiin.

-Luulisi *heidän* nyt sen verran häpeävän, mutisi rouva Brown rouva Davidsonille väen purkautuessa ulos kirkosta. - *Minä* en ilkeäisi naamaani näyttää kylässä, jos meidän Angusimme olisi käyttäytynyt sillä tavalla!

-Mutta eikö sentään ole hyvä, että hän tulee kirkkoon, lempeä rouva Davidson koetti rauhoitella. -Tarkoitin, että hän varmaankin rukoilee voimaa parannukseen, ja...

-Hän voi rukoilla vaikka päivät pääksytysten, mutta *minusta* ei näytä vähääkään siltä, että edes Jumala voisi hänelle mitään! puuskahti rouva Brown saaden lähellä kulkevan pastorskan rypistämään kulmiaan. -Poika on riivattu, sano minun sanoneen. Toivottavasti hänet suljetaan jonnekin lopullisesti, ennen kuin hän tappaa itsensä tai jonkun muun!

Pastori Cameron, joka oli ovella hyvästelemässä seurakuntalaisiaan, pysäytti ohi kulkevan herra Murrayn.

-Toivottavasti vaimonne voi jo paremmin, hän sanoi ystävällisesti. -Ehtisittekö keskustella vähän aikaa?

Charles Murray näkyi tienneen odottaa tätä kysymystä. Hän komensi lapset keskenään kotiin ja jäi itse kirkon seinustalle sellaisen synkän tyytyväisyyden vallassa, joka lohduttaa kovia kokenutta, mutta oikeuden toteutumiseen uskovaa miestä. Ja kun pastori sitten esitti saman kysymyksen myös Alan Stewartille ja tämän pojalle, herra Murray näkyi ryhdistyvän.

-Hänhän suorastaan *nauttii* tilanteesta, Bessie mutisi äidilleen.

-Et saa sanoa niin, äiti nuhteli lempeästi. -Totta kai herra Murray tahtoo oikeutta. Kyllä minäkin olen sitä mieltä, ettei nuori Christopher saa enää *tästä* tempustaan päästä kuin koira veräjältä.

Bessie huokasi. Hänen kävi äkkiä sääliksi rouva Stewartia ja Jenniferiä. Nämä kävelivät kirkkopihan läpi sivuilleen vilkaisematta, tuskin ketään edes tervehtien, ja kiipesivät rattaisiin odottamaan perheen miehiä tuijottaen yhä eteensä melkein lasittunein katsein. Näytti siltä, kuin he olisivat uskoneet voivansa välttyä kaikkien huomiolta, kunhan eivät itse vain kiinnittäisi kehenkään huomiota.

-Mennään käymään isän haudalla, Bessie ehdotti, aivan kuin he eivät olisi aina menneet sinne kirkon jälkeen. Yhtäkkiä häntä vain kauhisti ajatus siitä, että äiti ehkä juuri tällä kerralla haluaisikin lähteä suoraan kotiin, eikä Bessie saisi tietää, mitä oikein tulisi tapahtumaan.

George MacCollin hauta sijaitsi lähellä kirkon sisäänkäyntiä. Kivi olisi jo aikaa sammaloitunut, ellei hänen leskensä olisi säännöllisesti puhdistanut sitä. Kylällä puhuttiin joskus, että Mary MacColl ei ollut aivan normaali. Hän oli jäänyt leskeksi hyvin nuorena pienen lapsen äitinä, ja olisi ollut enemmän kuin luonnollista mennä uusiin naimisiin, varsinkin, kun ehdokkaita kyllä oli ollut. Kuka nyt

uhraisi elämänsä kuolleen miehen muisteleminen ja ravaisi ehtimiseen hautausmaalla, kun olisi mahdollista saada itselleen ja tyttärelleen uusi huoltaja!

Itsekseen Bessie ei osannut päättää, olisiko toivonut isäpuolta vai ei. Monissa asioissa hän tiesi joutuneensa vuosien mittaan äidin kanssa altavastaajaksi, kun heidän puoliaan ei ollut pitämässä ketään miespuolista sukulaista. Äiti oli syntyjään Obanista asti, hänen vanhempansa eivät enää eläneet, eikä hänellä ollut veljiä, vain kaksi sisarta, jotka olivat tahoillaan naimisissa.

Mutta että joku olisi tullut isän tilalle – sen isän, jonka kuvan Bessie oli mielessään luonut kaikkien äidin kertomusten perusteella. Joku ventovieras! Sehän olisi ollut aivan mahdotonta.

Ja heillä oli äidin kanssa niin mukavaa. He saivat sisustaa kotinsa halunsa mukaan ja järjestää ruokailunsa ja pyykinpesunsa ja kaiken elämisensä juuri niin kuin itse tahtoivat, ilman, että olisi tarvinnut ottaa huomioon kaikessa perheenpään mukavuus, kuten muissa perheissä. Joskus Bessie mietti, tahtoiko hänkään lopulta naimisiin. Jos hän vain voisi elättää itsensä, olisiko helpompi olla asettumatta miehen määräysvaltaan?

Mutta jostakin syystä tuo vallankumouksellinen ajatus ei tuntunutkaan enää houkuttevalta sinä sunnuntaipäivänä kirkkomaalla. Ennen kuin Bessien mieleen pääsi muita, levottomampia ajatuksia, hän kyykistyi ja koetti varovasti kaapia pois hautakiven eteen kasautunutta sohjoa, jotta aurinko saisi mahdollisimman pian nostatettua siihen uuden pehmeän ruohon. Kohta olisi taas kesä, ja he voisivat tuoda isälle kukkia. Äiti kertoi isän pitäneen kukista ja tuoneen niitä usein hänelle.

Tuntui siltä, ettei muillakaan ollut kiirettä kotiin kirkolta. Epäilemättä asiaan vaikutti se, että kaikki tahtoivat tietää, miten Christopher Stewartin kävisi. Saisiko pastori herra Murrayn suostumaan sovintoon, vai tulisiko tästä käräjäjuttu? Jälkimmäisiä ei Glen Longissa ollut useinkaan

lukuunottamatta tavanomaisia lainhuuto- ja muita siviilioikeusasioita, ja se tietäisi jännitystä kyläläisten yksitoikkoiseen elämään.

Luonnollisesti pastori oli tarkoittanut viedä kiistakumppanit mukanaan pappilaan ja käydä keskustelun siellä, suljettujen ovien takana. Mutta Charles Murraylla ei ilmeisesti ollut mitään sitä vastaan, että asiasta puhuttaisiin julkisesti – mitä julkisemmin, sen parempi. Ja niin Bessie ja hänen äitinsä kuuluivat puuhaillessaan, miten äänet kohosivat kirkon sisäänkäynnin luona.

Bessie nousi levottomana pystyyn. Kunpa Chris olisi vaiti ja antaisi isänsä puhua – kunpa hän ei kiivastuisi, vaikka herra Murray epäilemättä tekisi kaikkensa saadakseen sen tapahtumaan, sillä sehän vain todistaisi Chrisiä vastaan!

-Ellei tätä kirottua nulikkaa saateta edesvastuuseen... karjui herra Murray vähät välittäen siitä, että oli melkein Herran huoneen kynnyksellä.

Alan Stewart sanoi jotakin tyynnyttellen ja rauhoittavasti, kuten hänen tapansa oli, mutta selvästikään hänen puheellaan ei ollut kiivastuneeseen herra Murrayiin toivottua vaikutusta.

-Minä en totisesti suostu mihinkään sovinnontekoon! Minä vaadin hänelle rangaistusta ankarimman jälkeen! Ja jos hän vielä tappaa jonkun ja päättyy hirteen, minä olen eturivissä ja taputan käsiäni!

Bessie henkäisi kauhistuneena. Hän oli niin lähellä, että näki välähdyksen Chrisin sinisissä silmissä. Tämä räjähtäisi – juuri niin kuin herra Murray oli toivonutkin – tämä tekisi kohta jotakin, joka ei vähääkään häntä tässä tilanteessa auttaisi, vaan tekisi kaikesta vielä pahempaa – voi, mitä varten tämän piti olla sellainen!

Ja Bessie katsoi suoraan nuorukaiseen pelästyneenä, silmät suunnattomiksi laajenneina, vähät välittäen siitä, huomaisiko joku kirkkopihassa parveilevasta kylänväestä sen, ja mitä siitä ajateltaisiin.

Yhtäkkiä hän tajusi, että myös Chris katsoi häneen, ja

sitten nuorukainen veti terävästi henkeä, ja välähdys tämän silmistä katosi. Chris näytti itsekin vähän säikähtäneeltä, mutta vielä enemmän hämmentyneeltä, aivan kuin olisi ihmetelty, mitä oikein tapahtui.

Nyt pastori Cameron sai suunvuoron, laski rauhoittavasti kätensä herra Murrayn olkapäälle, puhui vakavasti herra Stewartille ja sitten Chrisille.

-Ensimmäinen kerta, kun minä näen tuon hullun pojan hillitsevän itsensä, tokaisi rouva Dennieston, joka oli ilmaantunut haudalle. -Ehkä hänellä sittenkin on toivoa. Ja sinä se vain jaksat kulkea täällä!

Puheenaiheen vaihdos oli niin äkillinen, että rouva MacColl räpäytti silmiään, sitten hän naurahti.

-George on täällä, hän sanoi yksinkertaisesti. -Tai oikeammin se, mitä hänestä on jäljellä. Koska en vielä pääse tapaamaan hänen sieluaan toiseen maailmaan, tapaan hänet haudalla.

-Hmh, sanoi rouva Dennieston vähän epäluuloisesti.

Hän oli aina ollut sitä mieltä, että Mary MacColl oli outo kaikkine yrteineen ja rohtoineen ja hautausmaalla juoksemisineen, mutta pastori oli vain nauranut, kun hän oli koettanut vihjata tälle epäilyksistään. Nauranut! Nythän se nähtiin, miten kävi, kun ei asiaa otettu vakavasti. Rouva Dennieston ei tosin olisi osannut kysyttäessä oikein määritellä, miten rouva Murrayn onnettomuus ja Mary MacCollin oudot tavat liittyivät yhteen, mutta *jotakin* tekemistä niillä varmasti oli toistensa kanssa.

-Mennään, Bessie, äiti sanoi lempeästi, kosketti isän hautakiveä, kuin olisi jättänyt tälle jäähyväiset, ja työnsi sitten kätensä Bessien kainaloon.

-Toivottavasti se ei ole tytölle kovin kiusallista, rouva Dennieston korotti ääntään heidän peräänsä. - Todistaminen, tarkoitan! *Minun* nuoruudessani kunnan tytöt eivät sekaantuneet mihinkään sellaiseen. Sitä paitsi *minä* kuulin tytön kävelleen kotiin Murraylta nuoren Christopherin seurassa. *Haluatko* sinä enää edes todistaa

häntä vastaan, pikku Elizabeth?

Äiti katsoi Bessieen terävästi, ja tyttö punastui. Hän ei ollut hiiskahtanut äidille mitään saattajastaan – miksi, sitä hän ei ymmärtänyt, sillä yleensä hän ei koskaan salannut äidiltä mitään, eikä toki ollut tehnyt mitään pahaa kävellessään Chrisin kanssa Murraylta kylään.

-Hän tuli Murraylle sopiakseen ja palasi yhtä matkaa minun kanssani, tyttö sopersi.

-Koettiko hän taivutella sinua luopumaan...

-Ei! Bessie puisti päätään niin hurjasti, että hänen vanhan talvihattunsa hiukan kulunut samettiruusu heilahti. -Ei mitään sellaista! Hän halusi vain saattaa minut kotiin.

-Vai niin, sanoi äiti hiljaa. -Entä mitä äsken tapahtui?

-Äsken?

-Te katsoitte toisiinne ja olitte molemmat kuin aaveen nähneitä.

Voi, miksi äidin pitikin olla niin tarkkakatseinen! Bessie oli luullut tämän keskittyneen puhdistamaan isän hautakiveä.

-Minä en tiedä, hän sopersi. -Minä en tiedä, äiti! Samoin kävi jo eilen. Minä näen, että hänen luontonsa nousee – hän itse sanoo, ettei ehdi ajatella mitään, ei hillitä itseään, kun se tapahtuu – mutta kun minä katsoin häneen eilen ja tänään, hän – äiti, se on pelottavaa!

-Mikä niin?

-Hän... hän rauhoittuu. Eihän kukaan ole koskaan saanut häntä rauhoittumaan, ei edes hänen oma äitinsä!

Bessien ääni vapisi ja hänen oli räpyteltävä silmiään, jotta kyöneleet eivät valuisi alas poskille. He ohittivat Kuusikukkulan rattaat ja nyökkäsivät rouva Stewartille ja Jenniferille, vaikka nämä edelleen koettivat näyttää jäniksiltä, jotka painavat päänsä pensaaseen ja uskovat olevansa piilossa koko maailmalta.

-Vai niin, äiti sanoi hiljaa. -Vai niin siinä kävi.

-Mitä se on, äiti!

-Mennään kotiin juomaan teetä, äiti sanoi, aivan kuin ei

olisi kuullutkaan Bessien kysymystä, ja taputti hänen kättään.

Joulun 2016 kertomus 6/12

Viikot kuluivat, kevät sulatti kohmettuneen maan ja muuttui vihdoon hehkuvaksi, säteileväksi kesäksi. Rouva Murrayn jalka parani vähitellen, ja rouva MacCollin suureksi iloksi näytti siltä, kuin hän olisi saanut lastoitettua sen niin hyvin, ettei tämä ontuisi jatkossa juuri lainkaan, vaikka tietysti tämän oli käytettävä keppiä vielä niin kauan, että jalka vahvistuisi.

Silti onneton tapaus pysyi päällimmäisenä puheenaiheena Glen Longissa. Vaikka rouva Murray itse oli hartaasti rukoillut miestänsä suostumaan sopimiseen, oli herra Murray ollut heltymätön, ja niinpä Christopher Stewart olisi Fort Williamin kesäkäräjillä syytettynä varomattomasta ajamisesta ja vakavan ruumiinvamman tuottamisesta.

Neiti Elizabeth MacColl oli kutsuttu käräjille silminnäkijätodistajaksi. Bessiestä tuntui, että hän oli käynyt mielessään läpi tuon huhtikuisen iltapäivän tapahtumat niin moneen kertaan, ettei enää osaisi todistaa niistä yhtään mitään. Entä jos rouva Murray oli sittenkin liukastunut? Tiet olivat tuolloin vielä iljanteiset. Entä ellei hevonen tönäissytkään häntä? Entä jos hän puhuisi valan velvoittamana valheellisesti?

Stewartea ei kylässä juuri näkynyt. Alan Stewart kävi välttämättömillä asioilla, mutta Alison-rouva ja Jennifer eivät saapuneet enää kirkkoonkaan joka sunnuntai. Mitä taas tarinan roistoon tuli, Christopher kuului raivanneen koko kevään uutta peltomaata hartiavoimin ja pysytelleen kaukana kaikista ihmisistä.

Bessie ei tahtonut tunnustaa itselleenkään ikävöivänsä Christiä ja heidän pieniä kohtaamisiaan kylällä. Vaikka hän koetti muistuttaa itseään nuorukaisen epätoivotuista luonteenpiirteistä, hän ei voinut sittenkään ajatella tästä kuin hyvää. Olisi ollut niin mukava vaihtaa entiseen tapaan muutama sana, tai edes ohimenevä katse — vaikka hän ei saanut tietysti ajatella sellaista. Christopher olisi käräjillä syytettynä, ja hänen oli kerrottava, mitä oli nähnyt, eikä sääliittävä tätä vähääkään.

Äiti ei onneksi ollut kysynyt mitään enempää niistä kummallisista kohtauksista Murrayn tilalla ja kirkolla. Bessiestä alkoi tuntua, että hän oli kuvitellut kaiken. Tottahan ihmisen täytyi iän myötä oppia hillitsemään käytöstään — juuri niin oli Chrisille käymässä, eikä *hänellä* ollut asian kanssa mitään tekemistä. Miten ihanaa olisi, jos Christistä tulisi samanlainen kuin isästään, niin rauhallinen ja tyyni, ja kaikki arvostaisivat häntä, eikä edes rouva Dennieston puhuisi hänestä pahaa!

Käräjöpäivän aamuna äiti ja Bessie pukeutuivat hyvin huolellisesti. Äiti oli ommellut Bessielle kesäksi uuden kirkkoleningin, joka oli vaaleanruskeaa ohutta villaa. Röijyn kauniisti poimutettua miehustaa koristivat suklaanruskeat nauhat, ja hameosan laajat helmat laskeutuivat lukuisien tärkättyjen alushameiden yli täsmällisesti rypytyttyinä. Röijyn laajoista hihoista pilkistivät paidan väljät hihat, joiden kalvosimia kiersi tytön itsensä virkkaama pitsi.

Äiti auttoi häntä kampaamaan hiuksensa tasaisesti päätä myöten ja kihartamaan latvat hiilihangon avulla kiiltäviksi korkkiruuvikiharoiksi. Äkillisestä mielijohteesta — ja tietenkin vain sen tähden, että se sopi niin hyvin puvun väreihin, ei mistään muusta syystä — Bessie satoi hiuksiinsa sen nauhan, jonka oli saanut Chrisiltä. Äiti ei onneksi kysynyt, mistä se oli lähtöisin, hän toivottavasti luuli sen olleen Lily-tädin jouluksi lähettämässä paketissa, jossa oli ollut monenlaisia sieviä pieniä asioita.

Sitten Bessie asetti varovasti päähänsä hatun, jonka oli

itse muodistanut viimekesäisestään. Se oli olkea, ja vuori oli samaa kangasta kuin puku, ja hatun kaareva lieri kehysti hänen kasvojaan aivan täydellisesti. Hansikkaat hän oli virkannut itse samasta ohuesta langasta kuin hihojen pitsin.

-Sinä olet hyvin sievä, kultaseni, äiti sanoi ja suuteli häntä. Äidillä oli vanha kesäpukunsa, mutta Bessie oli virkannut hänellekin uudet hansikkaat ja vaihtanut hänen hattunsa vuorin ja somisteet. -Eikä sinulla ole mitään pelättävää. *Sinä* et ole tehnyt väärin ketään kohtaan.

He pääsivät kaupunkiin Clarcken perheen kyydissä, sillä Ebenezer Clarckenkin piti todistaa käräjillä tässä samassa asiassa. Kyyti ylipäätään ei olisi ollut ongelma, sillä koko kylä tuntui olevan matkalla käräjille. Äiti oli sanonut pahoillaan, että monet tuntuivat olevan vahingoniloisia, ja että ”rotat ryömivät koloistaan” tällaisissa tilanteissa. Bessie ymmärsi, mitä hän tarkoitti. Vaikka Stewartit olivat yleisesti pidettyjä, yhtäkkiä ihmisistä tuntui paljastuvan jokin salattu kateus, joka nyt purkautui huonosti peiteltyinä vahingonilona.

Käräjäsali olikin niin täynnä, että kaikki eivät päässeet edes istumaan. Bessielle oli varattu istumapaikka lähes eturiviin, lähelle vielä tyhjää syytetyn penkkiä.

Hänestä oli kiusallista kulkea ihmisjoukon läpi, varsinkin, kun hän näki naisten katsovan pukuaan ja arvasi näiden pohtivan mielissään ja ehkä myöhemmin ääneenkin, miten leskivaimo MacCollilla oli varaa pukea tyttärensä sillä tavalla. Aivan kuin hyvä maku ja ompelutaito olisi ollut kiinni varallisuudesta! Ja sitä paitsi äiti oli saanut pukukankaan lahjaksi rouva Thomsonilta, jonka kaksoset oli ollut auttamassa maailmaan.

Onneksi äiti sai tulla hänen mukanaan ja istua hänen vieressään. Bessie puristi tätä lujasti kädestä. Hän ei ollut tottunut näkemään kerralla näin paljon ihmisiä.

Samassa ihmisjoukko kohahti, ja Bessie arvasi Chrisin astuneen ovesta. Tämä käveli salin halki sivuilleen vilkaisematta, pää pystyssä. Hänellä oli uusi vihreä hännystakki ja kermanväriset housut ja kiiltävät mustat

saappaat, ja hänen vaaleat kiharat hiuksensa laskeutuivat siististi kammattuina korvien päälle, vaikka ne yleensä roikkuivat hiukan huolimattomasti hänen ohimoillaan. Ilmeisesti rouva Stewart oli samaa mieltä äidin kanssa siitä, että siisti ulkoasu edisti menestystä oikeussalissa.

Bessie ei ollut milloinkaan ollut käräjillä, vaikka niistä paljon puhuttiinkin. Aluksi hoidettiin useita pitkästyttäviä siviilioikeusasioita, sali kävi kuumaksi ja Bessietä alkoi haukotuttaa. Paitsi että asiat olivat outoja ja vieraita, käräjät käytiin englanniksi. Bessie ymmärsi kieltä kohtuullisen hyvin, mutta olisi ollut helpompi seurata kaikkea keskustelua gaeliksi, jota kotikylässä puhuttiin.

Hän mietti, miltä Chrisistä tuntui istua eturivissä ja odottaa vuoroaan, ja miten kauan lautamiehet jaksaisivat olla tarkkaavaisia, vai tahtoisivatko nämä vain saada päivän nopeasti päätökseen, eivätkä keskittyisi kuuntelemaan, mistä oli kysymys.

Sitten, vihdoinkin ja samalla melkein liian nopeasti, käräjätuomari ilmoitti, että käsiteltäisiin rikosoikeudellinen asia, ja luki Christopher Stewartin syytteen. Seuraavaksi hän pyysi eteen Elizabeth MacCollin.

Äiti puristi rohkaisevasti Bessien kättä, kun tämä pujotteli helmojaan kannatellen tungoksen lomitse tuomarinpöydän luo ja laittoi kätensä oikeudenpalvelijan tuoman Raamatun päälle. Hänelle oli neuvottu etukäteen, miten tuomaria oli puhuteltava, ja että hän saisi rauhassa miettiä vastauksiaan, mutta hän koki silti olonsa epävarmaksi ja onnettomaksi. Entä, jos hän unohtaisi, mitä jokin tärkeä sana oli englanniksi? Entä, jos hän ei saisi kerrotuksi kaikkea kyllin selkeästi? Oli kauheata seistä siinä täpötäyden salin edessä ja tuntea kaikkien katseet – ei vähiten Chrisin, johon hän ei tohtinut vilkaistakaan.

-Kertokaapa meille, neiti MacColl, sanoi tuomari, -mitä tapahtui Glen Longin kylässä lauantaina, huhtikuun kahdentenakymmenentenä päivänä tätä kuluvaan vuotta?

Bessie kertoi. Hän kuvasi, kuinka oli laassut kotinsa

portaita ja nähnyt rouva Murrayn tulevan melkein vastapäätä sijaitsevasta pappilasta. Sitten hän kertoi havainneensa, kuinka joku tuli ratsain hirvittävää vauhtia kylän halki, ja hevosen mentyä rouva Murray oli maannut ojassa ja valittanut jalkaansa.

-Onko tämä mainittu rouva Murray tässä huoneessa? tuomari kysyi.

-On, teidän armonne, Bessie vastasi, kuten häntä oli neuvottu.

-Osoittakaa hänet.

Bessie osoitti rouva Murrayta, joka nyökkäsi hänelle lempeästi ja kiusaantuneena.

-Tunnistitteko te ratsastajan?

Tyttö hengähti.

-Minä... en ehtinyt nähdä häntä, hän sopersi.

Sali kohautti. Kaikki olivat ilman muuta pitäneet selvänä, että Bessie oli nähnyt kaiken.

-Mistä te sitten päättelette tietävänne, kuka hän on?

-Hän... Bessie ei tohtinut edelleenkään vilkaista Chrisiin.

-Hän tuli ylhäältä Kuusikukkulalta. Ja minä tunnistin hevosen.

-Näittekö te sen hevosen myöhemmin samana päivänä?

Voi, miksi piti esittää tuollaisia kysymyksiä!

-Hän... hän tuli takaisinpäin käymäjalkaa, kun... me autoimme rouva Murrayn vaunuihin, jotta hän pääsisi kotiin, Bessie sopersi.

-Kuka se oli?

-Christopher Stewart.

-Osoittakaa hänet, jos hän on tässä huoneessa.

Bessien käsi vapisi, kun hän osoitti Chrisiä. Tämä istui polvi toisen päällä, kädet ristissä rinnalla, jäähmettynein kasvoin.

-Oletteko te varma, neiti MacColl, että hevonen kaatoi rouva Murrayn? kysyi tuomari.

Tätä kysymystä Bessie oli pelännyt, tätä asiaa hän oli pyörittänyt mielessään viikkoja. Kunpa hän olisi ollut

tarkkaavaisempi – tai vähemmän tarkkaavainen! Mitä hän oikein sanoisi? Voisiko hän syyttää Chrisiä? Olisiko se oikein?

-Neiti MacColl, tuomari sanoi, -vastatkaa kysymykseen.

Bessien huulet vapisivat, kun hän kuiskasi:

-Kyllä, minä olen varma, että hevonen kaatoi rouva Murrayn.

-Voitte mennä paikallenne, neiti MacColl.

Siinäkö se kaikki nyt oli? Bessie pujahti onnettomana äidin viereen. Nytkö tulisi tuomio?

Niin vähällä toki ei päästy. Seuraavaksi kutsuttiin todistamaan ensin Abraham Brown ja sitten Ebenezer Clarke, jotka molemmat olivat Bessien jälkeen ehtineet rouva Murrayn luo. Kumpikin sanoi myös tunnistaneensa hevosen ja nähneensä sen hurjan vauhdin, mutta he olivat huomanneet rouva Murrayn kaatumisen vasta sitten, kun onnettomuus oli jo tapahtunut, eivätkä voineet vuorenvarmasti sanoa, että ratsastaja oli syypää, vaikka niin vahvasti arvelivatkin.

Bessie oli helpottunut siitä, ettei äitiä kutsuttu sanomaan mitään. Sen sijaan Fort Williamin lääkäri, joka oli todella käynyt katsomassa rouva Murrayta tämän ollessa vielä keppiensä varassa, kertoi todenneensa, että tämän jalka oli ollut poikki, mutta siinä vaiheessa jo paranemassa.

Vihdoin tuomari kysyi, oliko syytetyllä mitään sanottavaa puolustukseksi, tai oliko tämä hankkinut puolustusasianajajaa, joka puhuisi, ennen kuin lautamiehet käsitelisivät asiaa. Chris nousi seisomaan ryhdikkäänä, kumarsi vähän ja sanoi:

-Ei mitään, teidän armonne. Jään oikeuden käsiin.

Sali kohahti taas.

-Kylläpä sitä nyt ollaan nöyrää, kuului rouva Dennieston mutisevan jossakin taaempänä. -Toivottavasti lautamiehet eivät mene lankaan!

Vaistomaisesti Bessie käännähti luodakseen rouva Denniestoniin vihaisen katseen, mutta äiti tarttui häntä

ranteesta lujalla otteella. Voi, miten ihmiset *saattoivat!* Eiväthän he voineet *iloita* siitä, että Chris saisi tuomion! Jos kerran rouva Murray itse, ainoa, jota tämä todella koski, ei olisi tahtonut käräjille lainkaan...

Lautamiehet eivät tarvinneet pitkää aikaa päätöksensä pohtimiseen. Christopher Stewart todettiin syylliseksi kaikkiin syytöskohtiin, hänet tuomittiin maksamaan rouva Murraylle huomattava korvaussumma, ja ”vahingontekoväline” eli hevonen määrättiin takavarikoitavaksi kruunulle.

Chris, joka oli kuunnellut tuomiota taas seisaaltaan, mutta nyt pää painuneena ja yhä kalpeammaksi muuttuen, nosti päänsä.

-Ei! hän parkaisi. -Te ette voi viedä hevosta!

-Lisäksi sakot oikeuden vastustamisesta, tuomari ilmoitti ja löi nuijansa pöytään. -Kruununpalvelijat huolehtivat takavarikon ensi tilassa. Seuraava asia.

-Ei! Chris toisti. -Minä en luovu Tähdestä!

Ennen kuin kukaan tajusikaan, hän oli tuomarinpöydän luona.

-Ei hevosta! Minä maksan — minä maksan vaikka kaksinverroin — mutta älkää viekö hevosta!

-Nuori mies, tuomari ärähti, -minä annan kohta pidättää teidät!

-Mitä oikeutta tämä on olevinaan! Chris pyörähti ympäri ja osoitti herra Murrayta. -Tuo ahne roisto vain tahtoo nöyryyttää minua, hän...

-Pidä suusi, pojannullikka! huusi herra Murray ja nousi hänkin pystyyn. -Tuollainen pentu, joka ei osaa nensänsä itse niistä, kuvittelee voivansa kohdella ihmisiä miten tahtoo — mutta minä totisesti pidän huolen, että...

-Hiljaa! huusi tuomari ja hakkasi nuijallaan pöytää. Koko sali oli epäjärjestyksessä.

Silloin Chrisin silmissä välähti, hän syöksähti yli ensimmäisten penkkien, tarttui herra Murrayta rinnoista ja nosti tämän ilmaan kevyesti kuin räsynuken — selvästikin

aikeenaan paiskata tämä seuraavassa hetkessä niskoilleen lattialle.

-Chris, älä!

Bessie tajusi olevansa pystyssä ja huutavansa vasta, kun kuuli oman äänensä. Hän ojensi käsiään metelöivän, täysin sekaisin olevan salin yli, aivan kuin olisi tahtonut tarttua nuorukaiseen, rauhoittaa tätä ja pelastaa herra Murrayn.

Äkkiä Chris hellitti otteensa ja hänen kätensä valahtivat sivulle, niin kuin sätkyukolla, jonka narut joku katkaisee. Herra Murray putosi takaisin istuimelleen henkeään haukkoen, ja kun poliisiviranomaiset tarttuivat Chrisiin, tämä ei vastustellut yhdelläkään liikkeellä.

-Nuori mies! tuomari huusi sekä närkästyneenä että kauhistuneena. -Oikeuden halventamisesta saatte olla viikon vedellä ja leivällä jalkaraudoissa! Viekää hänet! Ja nyt minä vaadin hiljaisuutta, tai annan tyhjentää salin!

Bessie kuuli metelin yli jonkun kirkaisevan — sen täytyi olla Jennifer Stewart, joka istui vanhempineen taaempana. Sitten hän kuuli jonkun alkavan itkeä suureen ääneen, sen täytyi olla Chrisin äiti. Mutta Chris katsoi Bessieen, suoraan tämän silmiin, niin kauan kuin pystyi, kun hänet talutettiin pois.

Joulun 2016 kertomus 7/12

Kesäilta ikkunoiden takana oli ihanimmillaan, mutta yhtä hyvin ulkona olisi voinut levittäytyä marraskuun pimeys, kun Bessie istui äitinsä kanssa keittiön pöydän ääressä.

He olivat molemmat yhä järkyttyneitä päivän tapahtumista, joita varmaankin parhaillaan kerrottiin yhä värittyneempinä versioina pitkin kylää niille onnettomille, jotka eivät olleet syystä tai toisesta päässeet omin silmin näkemään, miten ”Stewartin hulttio piti hevostaan

tärkeämpänä kuin ihmistä” ja miten ”Stewartin hulttio oli vähällä tappaa Charles Murrayn” ja miten ”Stewartin hulttiota ei toivottavasti koskaan enää päästetä vapaaksi”.

Bessie ei tiennyt, oliko monikin salissa olijoista tajunnut hänen huutaneen Chrisille, saati että huuto oli estänyt nuorukaista tekemästä hirveitä asioita. Hän saattoi tuskin uskoa itsekään, että niin oli tapahtunut. Olisiko Chris edes kuullut häntä siinä metelissä ja siinä mielentilassa? Ja entä jos oli – eikö se ollut jotakin kammottavaa ja pelottavaa? Miten *hänellä* olisi saattanut olla Chrisiin valta, jota ei ollut kenelläkään muulla?

Äiti oli ollut niin kultainen. Lohdutellut häntä, keittänyt hyvää teetä, tiputtanut siihen uutetta, joka helpotti hänen päänsärkyään, hieronut lempeästi hänen hartioitaan. Eikä hän kysynyt mitään, vaikka Bessie näki, että äidin mielessä liikkui monenlaista.

Samassa oveen koputettiin.

-Voi, ei avata! Bessie kuiskasi. -Jos se on rouva Dennieston, minä – minäkään en kohta vastaa teoistani!

-Höpsis, äiti sanoi toruen. -Tietysti me avaamme, kun kerran olemme kotona. Tällaisena iltana sen täytyy olla joku, jolla on erittäin tärkeää asiaa.

Hän meni ovelle, ja Bessie kuuli keittiöön, miten hän huudahti hämmästyneenä, ja sitten hän puhui jonkun kanssa, ja sitten suuremman kamarin ovi kävi. Tyttö huokasi helpotuksesta. Sen täytyi olla joku, joka tuli hakemaan äidiltä apua hammassärkyyn tai lapsen vatsavaivoihin. Tosin yleensä äiti toi tällaiset ihmiset keittiöön, jossa lieden ylle pingotetuissa naruissa roikkui kuivattuja yrttinippuja, mutta ehkä tulija halusi ensin keskustella vaivastaan rauhassa.

Vähän ajan kuluttua äiti ilmestyikin ovelle.

-Mitä minä annan? Bessie kysyi nousten ilahtuneena, kun saisi tehdä jotakin hyödyllistä. -Onko se hammassärky vai päänsärky?

-Sydänsärky, äiti sanoi puoleksi itsekseen. -Ei, kultaseni, ei sillä tavalla! hän jatkoi, kun Bessie oli jo ottamassa

käteensä rautaheinänippua. -Tule.

-M-mutta...

-Tule nyt. Se on Alison Stewart. Hän tahtoo puhutella sinua.

-Rouva Stewart? Bessie parahti. -Mitä varten?

-Tule nyt, kultaseni. Kuuntele, mitä hänellä on sanottavana.

Äiti tarttui Bessien käsipuoleen ja melkein pakotti tämän mukanaan kamariin.

Siellä istui Chrisin äiti, viehättävä ja hienostunut nainen, joka todellakin näytti siltä, kuin olisi kärsinyt pahimmanlaatuisesta sydänsärystä – mutta ei sellaisesta, mihin rautaheinäkään olisi auttanut.

-Bessie, hän sanoi ja ojensi molemmat kätensä, eikä Bessien auttanut muuta kuin mennä tervehtimään, vaikka häntä hävetti kauheasti tämänpäiväisen kärjäepisodin jälkeen.

-Olen – olen hirveän pahoillani, hän sopersi. -Minä en tarkoittanut kaikella kertomallani, että...

-Tiedän, kultaseni, minä tiedän. Sinä teit juuri niin kuten pitikin. Rouva Stewart taputti hänen kättään. -Ilman sinua...

Hän vilkaisi äitiin, joka nyökkäsi.

-Bessie, kultaseni, minulla olisi sinulle pyyntö. Hyvin suuri pyyntö, joka... Rakas lapsi, Chris kertoi minulle eilen jotakin. Jotakin siitä, miten...

Rouva Stewart epäröi, aivan kuin olisi vielä miettinyt, saattaisiko sanoa ääneen asiansa, vai pidettäisiinkö häntä hulluna.

-Bessie, minä olen lähes täydet kaksikymmentä vuotta koettanut rauhoittaa poikaa, saada hänet oppimaan itsehillintää, ajattelemaan tekojensa seurauksia – enkä minä ole onnistunut. Ja nyt hän sanoi, että sinä... Että sinä osaat käsitellä häntä!

-Käsitellä? Bessie toisti kauhistuneena. Se kuulosti siltä, kuin hän olisi huumannut Chrisin turraksi jollakin äidin rauhoittavalla yrtillä.

-Hän kertoi, mitä tapahtui Murrayn tilalla silloin keväällä, ja mitä tapahtui seuraavana päivänä kirkolla – miten sinä sait estetyksi häntä räjähtämästä, kuten hän sitä kutsuu. Minä en uskonut sitä, se kuulosti... se kuulosti liian mahdottomalta minun poikani kohdalla. Mutta tänään kärjäsalissa minä itse näin ja kuulin, miten sinä estit häntä – ilman sinua hän olisi taittanut Charlie Murraylta niskat. Sinä pelastit Murrayn hengen ja Chrisin hengen.

-En minä... minä vain... Bessie soperteli onnettomana ja koetti vetää kättään pois rouva Stewartin käsistä, mutta turhaan.

-Bessie, äiti sanoi lempeästi, -rouva Stewart tahtoo pyytää sinulta jotakin. Minä toivon, että sinä kuuntelet, ennen kuin sanot mitään.

-Alan lähti takaisin kaupunkiin, rouva Stewart kertoi vavahtavalla äänellä. -Hän koettaa saada Chrisin ulos sakoilla, mutta todennäköisesti se ei onnistu – ja ehkä pojalle tekee hyvääkin istua tyrmässä jonkin aikaa miettimässä tekojaan – mutta kun hän pääsee pois, kun hän tulee taas kotiin...

Huoneessa oli hetken hiljaista, vain äidin ja isän häälahjakello, jonka äiti veti joka lauantai-ilta, raksutti hiljalleen ikkunoiden välisellä seinällä.

-Bessie, minä pelkään. Ja minä tiedän, että Alan pelkää, vaikkei hän sitä sano, sillä hän koettaa olla minulle tukena. Jos poika tekee seuraavalla kerralla jotakin itselleen – tai jollekulle muulle ja sitä kautta itselleen... Bessie, voitko sinä auttaa?

-Miten niin minä? tyttö parahti.

Nyt rouva Stewart tarttui hänen molempiin käsiinsä ja puristi niitä.

-Vain sinä osaat ”käsitellä” häntä, kuten hän sanoo. Tule meille! Tule meille ja viivy jonkin aikaa, ole hänen seurassaan, rauhoita häntä!

Bessie huudahti kauhistuneena ja koetti tempoa itseään irti, mutta äiti kietoi käsivartensa hänen ympärilleen.

-Rauhoitu, kultaseni, hän kuiskasi. -Kuuntele.

-Me laitamme liikkeelle täsmälleen sellaisen tarinan kuin sinä haluat, rouva Stewart melkein parahti. -Että tulet ompelemaan meille – että tulet Jenniferille toveriksi – mitä ikinä tahdot meidän kertovan ihmisille – kunhan tulet!

-Mutta enhän minä voi muuttaa häntä, ei kukaan voi muuttaa toista ihmistä!

-Minä en enää tiedä mitä tekisin! Ja nyt rouva Stewart päästi otteensa ja purskahti itkuun. -Minä olen rukoillut ihmettä, minä olen puhunut hänelle järkeä, minä olen koettanut tarttua häneen, kun hän ”räjähtää”. Mikään ei auta. Jos on pienikin mahdollisuus, Bessie, että sinä saisit hänet oppimaan itsehillintää – voitko sinä olla auttamatta meitä?

-Minä en tahdo! Bessie huudahti kauhuissaan.

-Me puhumme tästä, äiti sanoi yhtäkkiä rouva Stewartille ja puristi Bessietä sylissään. -Me puhumme tästä, ja palaamme asiaan.

Rouva Stewart otti esiin nenäliinansa, kuivasi kyyneleensä ja nousi.

-Minä tiedän pyytäväni paljon, ehkä mahdottomia, hän sanoi ja koski hellästi Bessien poskeen. -Enkä minä tahdo lahjoa sinua. Mutta minä lupaan, että... Suo anteeksi, Mary, että mainitsen asiasta, mutta minä tiedän, ettet kieri rahassa. Minä lupaan, että mikäli Bessie vain suostuu, Alan ja minä emme salli teidän kummankaan koskaan joutua minkäänlaiseen puutteeseen, ja että Alan katsoo teidän etuanne kaikessa, missä tarvitaan, kuin olisitte samaa perhettä.

-Me palaamme asiaan, äiti toisti lempeästi.

Rouva Stewartin mentyä Bessie putosi istumaan tuoliin, josta tämä oli juuri noussut.

-Eihän minun tarvitse, äiti! hän parahti. -Enhän minä voi!

Äiti istuutui toiseen tuoliin ja laski kätensä lempeästi hänen olalleen.

-Todellako sinä voisit olla auttamatta heitä, kun he sitä

pyytävät? hän kysyi moittien.

-Miten minä heitä auttaisin! Jos olenkin muutaman kerran saanut Chrisin hillittyä – mutta enhän minä häntä hallitse, eihän se ole mahdollista, miten...

-Bessie, äiti keskeytti, -kuuntele minua. Joskus kahden ihmisen välinen henkinen suhde on todella vahva, ja silloin tällainen on mahdollista. Minä tiedän, että hän on katsellut sinua, ja minä tiedän, että sinä olet katsellut häntä.

-Äiti! Bessie huudahti kauhistuneena.

-Ei puhuta siitä sen enempää, rakkaani. Se ei kuulu tähän. Nämä ovat niitä asioita, joista me emme päätä itse. Jumala päättää. Mutta muista, että Jumala myös antaa meille lahjoja, joskus hyvin erityisiäkin, joita tarvitsemme, jotta kaikki järjestyisi Hänen suunnitelmansa mukaan.

-Ei kai rouva Stewart todella usko, että minä...

-Sinä olet hänen ainoa toivonsa. Vaikket pystyisi tekemään mitään, jo se, että joku välittää, että joku edes yrittää – se auttaa häntä kestämaan. Ethän sinä voi viedä äidiltä hänen ainoaa toivoaan?

Bessie pyyhki silmiään.

-En tietystikään, hän mutisi. -Tietysti... minä menen.

Joulun 2016 kertomus 8/12

-Minusta on kauhean hauskaa, että sinä olet täällä, Jennifer Stewart sanoi suorasukaisesti. -Niin että jos Chrisin hölmöilyistä pitää jotakin hyvää keksiä, se olet sinä.

Bessie hymyili arasti purkaessaan tavaroitaan. Hän ei ollut aivan varma siitä, mitä itse ajatteli muutostaan tähän suureen taloon epämääräiseksi ajaksi. Hän ei edes tarkkaan tiennyt, millaisen ”tarinan” rouva Stewart oli lopulta laittanut liikkeelle hänen tulostaan Kuusikukkulalle.

Rouva Stewart oli sanonut, että hän saisi nukkua Jenniferin kanssa tämän kamarissa, suuressa yläkerran

päättyhuoneessa. Se oli viehättävä huone, joka oli kalustettu arvokkain vanhanaikaisin huonekaluin, ja siinä oli kaksi suurta ikkunaa, joista toinen antoi puutarhaan, toinen vuorille. Ikkunoiden pienet, lyijypuitteiden rajaamat ruudut olivat vanhaa puhallettua lasia, joka kupruil saaden maailman näyttämään yhtä aikaa todelta ja sadulta. Ikkunaruutujen edustoilla oli vanhanaikaiset ikkunalaudat, joilla olisi hyvin mukava istua ja katsella ulos.

Chris oli päässyt vankilasta edellisenä päivänä. Tähti oli viety pois ja herra Stewart ilmeisesti hoitanut muut määrätyt korvaukset. Itsekseen Bessie ajatteli, että tämä toivottavasti velkoisi ne ajan myötä pojaltaan. Eihän Chris koskaan oppisi mitään, ellei...

-Näytä! Jennifer hypähti ylös vuoteeltaan ja tuli katsomaan pientä rasiaa, jonka Bessie oli ottanut tavaroistaan. Hän säilytti siellä vähäisiä hiusnauhojaan ja niitä muutamaa vaatimatonta korua, jotka oli vuosien mittaan saanut lahjaksi tädeiltään. -Voi miten sieviä! Tämä ruskea nauha varsinkin, se sopii hiuksiisi täydellisesti.

-Niin... niin minustakin, Bessie sopersi punastuen.

Jennifer oli Bessietä vain vuoden vanhempi, mutta lapsuudessa tuo yksi vuosi oli merkinnyt tavattoman paljon, eivätkä he olleet koskaan tulleet oikein läheisiksi ystäviksi. Siksi Bessietä olikin jännittänyt se, miten Jennifer hänen saapumiseensa suhtautuisi, tai miten uskottavaa kenenkään mielestä olisi se, että hän asettuisi Kuusikukkulalle Jenniferin ”seuraksi”.

Mutta Jennie oli osoittautunut jo varsin herttaiseksi ja ystävälliseksi. Nytkin hän nauhoja ihailtuaan laski kätensä Bessien käsivarrelle ja sanoi vakavasti:

-Kiitos, että tulit. Kiitos, että haluat auttaa häntä.

-En minä tiedä, voinko auttaa häntä, Bessie vastasi yhtä vakavasti. -Hänen täytyisi auttaa itse itseään. Missä hän on nyt?

-Heinäpellolla. Hän katosi sinne eilen heti tultuaan, kävi yöllä kotona nukkumassa ja lähti aamulla taas, vaikka kaste

oli vielä maassa. Ja isä sanoi, että *hän* pysyy varmuudeksi kaukana pellolta, ellei sade pahasti uhkaa. Jennie näytti onnettomalta. -Mutta Bessie, eihän Chris voi lopun elämäänsä vältellä kaikkia ihmisiä vain siksi, ettei kuohahtaisi! Emmehän me voi sulkea häntä komeroon ja olla koskaan puhuttelematta häntä!

Äkkiä Bessie huomasi toivovansa, että Kuusikukkulalla olisi suuria ja mukavia komeroita.

-Mistä... mistä oli kysymys silloin keväällä? hän kysyi äkkiä. Asia oli vaivannut häntä monta kuukautta. -Silloin, kun onnettomuus tapahtui?

Jennifer tuhahti.

-Voi, se oli niin typerää – kuten joka kerta! Chris oli käynyt katsomassa alankopeltoa, jonne lumi ja vesi tahtoo aina kasaantua, ja tuli sen tiedon kanssa, että pelto on tulvinut ja siinä on jää päällä – että tulee jääpolte ja kevätiljasta ei saada mitään. Ja sitten hän alkoi puhua isälle jostakin uudesta keksinnöstä, salaojitus vai mikä se oli, en minä ymmärtänyt muuta kuin että siinä tehdään laudasta putkia ja laitetaan maan alle, vaikka en kyllä käsitä miten ne sinne saataisiin... No, joka tapauksessa Chrisin mielestä se auttaisi estämään veden seisomisen pellolla, mutta isä ei innostunut yhtään, hän sanoi, että uusmuotisista keksinnöistä on yleensä vain harmia, ja että terve nuori mies joutaa kuokkia ojaa siinä kuin edellisetkin sukupolvet.

-Niin? Bessie sanoi odottavasti, kun Jennifer vaikenä. Eihän tarina voinut tuohon päättyä.

-Siinä se oli. Silloin Chris taas räjähti ja säntäsi tiehensä, ja lopun sinä tiedätkin.

-Voi taivas! Bessie putosi istumaan vuoteelle, joka oli leveämpi ja upottavampi kuin mihin hän oli kotona tottunut. -Tuollaisen asian tähdenkö hän...

-Käsitätkö sinä nyt? Jennie sanoi, ja hänen siniset silmänsä kyyneltyivät. -Koskaan ei voi tietää! Toisena päivänä hän olisi voinut ottaa sen aivan hyvin ja pilailta isän kanssa ojankaivuusta. Mutta nyt hän vain sattui olemaan

toisella päällä.

Bessie nielaisi. Ja hänenkö kuviteltiin voivan olla avuksi? Se oli aivan mahdotonta. Voi, mitä varten äiti oli puhunut hänet ympäri – mitä varten hän oli tullut!

Koko iltapäivän tyttö tunsi olonsa hyvin kiusaantuneeksi. Hän ei tahtonut osata olla jouten, vaan olisi mieluiten tehnyt jotakin hyödyllistä vaikkapa keittiössä, sillä jo lyhyen aikaa talossa oltuaan hän havaitsi, ettei Kuusikukkulalla ollut kunnollista palvelustyttöä.

Tietystikään hän ei sanonut asiasta mitään, mutta joko Jennie osasi lukea ajatuksia, tai sitten Bessien ilme Moragin tarjoaman mauttoman ja vetisen keiton ääressä oli liian paljastava.

-Ei meillä kukaan pysy palveluksessa, Jennie sanoi lounaan jälkeen, kun tytöt auttoivat korjaamaan pöydän ruokasalissa. -Kun Chris ensimmäisen kerran räjähtää, arimmat lähtevät – ainakin, jos jotakin menee rikki. Rohkeimmat kestävät kaksi tai kolme kertaa. Eräs kesti viisi, mutta hänelle oli liikaa se, kun Chris löi tuolista jalat irti vasten hiiliastiaa.

Pöytä tyhjennyttyä Bessie kysyi arastellen rouva Stewartilta jotakin työtä, mutta tämä taputti hänen kättään ja sanoi, että hänen ei toki tarvinnut nähdä vaivaa minkään ”turhan” suhteen, vaan että hänen pitäisi tehdä olonsa mukavaksi. Bessie ei tohtinut sanoa tuntevansa olonsa nimenomaan epämukavaksi, kun joutui kuluttamaan aikaansa puolittujen seurassa voimatta tehdä mitään sellaista, minkä tiesi osaavansa, ja odottamaan Chrisiä, jonka suhteen ei ollut ollenkaan varma osaavansa tehdä yhtään mitään.

-Minä näytän sinulle taloa, Jennie sanoi ja työnsi kätensä hänen kainaloonsa.

Retkeily vanhan rakennuksen monissa huoneissa ja kerroksissa saikin ajan kulumaan nopeammin. Jennie osasi kertoa paljon tarinoita esivanhemmistaan, joiden muotokuvia oli kirjastohuoneen seinällä, ja salakäytävistä ja

papinkomeroista, ja ullakolla olevista salaperäisistä kaapeista ja arkuista.

Suuren hallin seinällä oli aseita, vanhoja miekkoja ja kilpiä ja taistelukirveitä ripustettuina koristeelliseen asetelmaan, ja sitten sivummalla, helpommin otettavissa, muutama nykyaikainen metsästyskivääri.

-Miten... Bessieltä lipsahti, ennen kuin hän ehti nielaista lauseen lopun. Hän ei ollut todellakaan ajatellut kysyä asiasta ja toivoi, ettei Jennie ymmärtäisi, mitä hän oli ollut vähällä sanoa.

Mutta tämä ymmärsi.

-Miten Chris ei ole vielä keihästännyt ketään, niinkö? hän kysyi levollisesti. -Isä on antanut pultata kaikki teräaseet seinään kiinni – näethän, tuossa menee rautaholkki miekan kädensijan ympäri. Ja tämä lienee ainoa talo sadan mailin säteellä, jossa ei ole valmiiksi ladattua tuliasetta helposti saatavilla. Patruunat ovat isällä lukkojen takana. Chris metsästääkin mieluiten yksinään eikä seurueessa, hän... kai pelkää vähän itsekin. Hän ei ole hullu, Bessie, ymmärräthän, hän ymmärtää kyllä...

-Minä en ole koskaan ajatellut, että hän olisi hullu, Bessie sanoi melkein moittivasti.

Jennie huokasi.

-On niitäkin, jotka ajattelevat siten, hän mutisi.

Illallisen jälkeen rouva Stewartilla oli Jennielle asiaa, ja niin Bessie pääsi pujahtamaan yksinään ulos verannalle käsityön kanssa, joita onneksi oli varannut useita mukaansa. Ilta-aurinko kultasi vanhojen pihakuusten oksistoja, ja alhaalla kukkulan juurella pilkotti kylän taloja. Hän juoksisi tästä kotiin kymmenessä minuutissa. Voi, kunpa hän voisikin tehdä sen! Kunpa hän ei olisi luvannut äidille, että viipyisi ainakin jonkin aikaa!

Hän näki Chrisin palaavan pelloilta heinäkuormalla Sandie-rengin kanssa ja ajavan ladolle. Aikojen päästä, kun kuorma oli purettu, Sandie talutti hevoset talliin ja Chris tuli pihan poikki ripein askelin. Bessie ajatteli, että se oli osa

Chrisin viehätystä, tämän nopeat ja napakat liikkeet – ja sitten hän muisti taas, miksi oli siinä, ja huokasi. Chris oli paitahihassillaan ja juuri niin törkyinen kuin heinäpellolla vietetyn päivän jälkeen vain oli mahdollista. Hänen toinen kätensä oli siteessä, jonka alkuperän Bessie arvasi, sillä hän oli kuullut Chrisin ”räjähtäneen” vankilassakin.

Nuorukainen näki varmasti tytön istuvan verannalla, mutta ei vilkaisutkaan tähän noustessaan portaat ja mennessään sisään. Bessie tunsu punastuvansa. Hän ei tiennyt, mitä rouva Stewart oli selittänyt hänen läsnäolostaan Chrisille, vai oliko selittänyt yhtään mitään. Jos Bessien pitäisi selittää, hän ei ainakaan tietäisi mitä sanoa!

Vähän ajan kuluttua ovi kävi taas ja Chris tuli verannalle. Hän oli siistiytynyt, mutta käden sidettä ei ollut vaihdettu.

-Vai niin, nuorukainen sanoi uhmakkaasti ja retkahti toiseen korituoliin. -Sinä olet tullut minulle lapsenpiiaksi.

-Minä en tiedä sellaisesta, Bessie vastasi koettaen estää ääntään värähtämästä. -Sinähän olet minun käsittääkseni aikuinen.

Chris naurahti kitkerästi.

-Milloin tuo side on vaihdettu? Bessie jatkoi ja laski käsityön syliinsä.

-Vaihdettu? Ei sitä ole vaihdettu. Äiti koetti touhuta siitä jotakin eilen, mutta minä... sanoin, ettei siitä tarvitse välittää.

Sanaa sanomatta Bessie nousi ja lähti yläkertaan hakemaan pientä lääkelaukkua, jonka hänen äitinsä oli pakannut mukaan. Tyttö varautui siihen, että veranta olisi tyhjä hänen palatessaan, mutta Chris istui yhä paikallaan ja tuijotti synkin silmin kaukaisuuteen.

-Tämän täytyy olla kipeä, Bessie huomautti kääriessään pois likaisen rievun, jonka alta paljastui hyvässä tulehtumisen alussa oleva haava. -Sinun ei pitäisi tehdä likaista työtä tällaisella kädellä.

Chris ei sanonut mitään, eikä hän edes vavahtanut, kun

Bessie puhdisti haavan ja sitoi sen uudelleen. Tyttö mietti itsekseen, mitä mahtoi tarkoittaa viikko vedellä ja leivällä jalkaraudoissa. Millaista se ikinä olikin, sen vaikutus Chrisiin ei ollut selvästikään ollut toivottu, mikäli tuomari oli uskonut saavansa parannusta aikaan.

-Kiitos, nuorukainen sentään murahti, kun Bessie sulki lääkelaukkunsa. -Sinä olet huomattavasti näppärämpi kuin vankilan väliskäri.

-Äiti on opettanut minua, vastasi Bessie tyynesti ja istuutui taas. -Onneksi olet nyt kotona, tuo haava vaatii seuraamista.

-Onneksi! Chris äännähti. -Mitä onnea siinä on? Parempi, kun olisin painunut suoraan helvettiin.

-Christopher!

-Älä hurskastele. Mitä minä täällä teen? Mitä minulla tehdään missään? Jos olisinkin — jos olisinkin kaatunut Tähdellä tuolla mutkassa ja taittanut niskani — se olisi ollut kaikkien etu!

-Lakkaa puhumasta tuollaisia, tyttö huudahti. -Sinä tiedät, ettei se ole totta. Isäsi ja äitisi ja sisaresi...

-Mitä iloa minusta heille on! Chris heitti päätään taaksepäin kuin villi hevonen. -Pelkkää harmia ja häpeää! Palvelustyttöemme kuulemma sanoi lapsuudessani, että minä olen vaihdokas, jonka ilkeät keijukaiset ovat jättäneet talon oikean pojan tilalle, ja alan uskoa siihen itsekkin, sillä miksi muuten...

-Tuollaista minä en rupea kuuntelemaan, Bessie napautti. -Jos sinusta kerran on vain harmia ja häpeää, ehkä voisit miettiä, mitä tekisit asian eteen.

-Mitä minä sen eteen voisin tehdä!

-Hillitä itsesi. Sinä pystyt siihen. Minä olen nähnyt.

He tuijottivat hetken toisiaan, Bessie haastavasti ja Chris uhitellen. Sitten Chris käänsi katseensa, nousi korituolista ja istuutui verannan kaiteelle Bessietä vastapäätä.

-Ne veivät Tähden, hän mutisi, aivan kuin lause olisi ollut ymmärrettävä jatko äskeiseen keskusteluun.

Bessie huokasi.

-Se oli vain hevonen, hän sanoi kuivasti muistellessaan, miten tuskallisesti rouva Murray oli koettanut keväällä liikkua katkenneella jalallaan.

-Se ei ollut "vain hevonen"! Se oli... se oli ainoa, joka ymmärsi minua.

-Miten niin ymmärsi?

-Minä puhuin sille, Chris mutisi. -Se kuunteli.

Bessie rypisti kulmiaan. Olivatko kylän naiset sittenkin oikeassa? Oliko Chris mielenvikainen? Ja yhtäkkiä hän tunsu taas pelkoa. Oliko täällä vaarallista?

-En minä ole sekaisin, nuorukainen sanoi. -Sitä sinä nyt ajattelet, näen sen kyllä. Tietysti se oli vain hevonen. Mutta jollakin tavalla minusta tuntui, että se käsitti minua paljon paremmin kuin useimmat ihmiset. Se ei koskaan pelännyt minua, vaikka... vaikka olisin ollut millaisella päällä.

Chris katseli kauas yli laaksossa lepäävän kylän.

-Olen pahoillani, että äiti sotki sinut tähän, hän sanoi kuin itseksensä. -Minä en olisi tahtonut sitä. On kyllin surullista, että Jennie joutuu kärsimään. Hänellä pitäisi olla jo kosijoita, mutta kuka mies kosii tyttöä, jonka veljen maine...

-Sinä voit vielä palauttaa sen maineen.

Chris naurahti katkerasti.

-Minä toivon, että seuraavalla kerralla tapahtuu jotakin — minulle, tarkoitan. Äiti ja isä ja Jennie surevat hetken ja ovat sitten helpottuneita. Koko kylä on helpottunut. Kaikkien elämä jatkuu onnellisena, ja minua voidaan muistella toisinaan lempeästi, kuten vainajia kuuluu.

-Lopeta tuo, Bessie tiuskaisi. -Se on raukkamaista ja itsekästä puhetta, enkä minä tahdo kuulla sellaista!

-Älä sitten kuuntele! Sinä et käsitä minua, kukaan ei käsitä! Mene tiehesi ja ole tyytyväinen, mitä varten sinä ylipäätään...

-Chris, Bessie sanoi lujasti.

Nuorukainen veti syvään henkeä, kuin joku olisi iskenyt häntä pallean.

-Anteeksi, hän sopersi. -Anteeksi. Se oli tulla taas. Tässä on mennyt monta päivää – viimeksi vankilassa minä...

Hän vilkaisi sidottua kättään.

-Ei siellä ollut niin paha kuin luulisi, hän mutisi. - Tarkoitin, että tiesin olevani turvallisesti säilössä – en pystyisi vahingoittamaan itseäni enkä muita – vartijoita oli selvästi varoitettu, eivätkä he tulleet lähelle saati juuri edes puhutelleet minua. Olisin voinut olla siellä pidempään. Ehkä minun pitäisikin olla.

-Christopher Stewart, sanoi Bessie, -ellet sinä lakkaa heti paikalla noista suunnitelmistasi, joissa milloin heittädyt kuolemaan, milloin järjestät itsesi vankilaan lopuksi ikääsi, minä kyllästyin.

Yhtäkkiä Chris nauroi. Bessie tajusi, ettei ollut kuullut tämän nauravan montakaan kertaa lapsuuden jälkeen. Nauru tuli jostakin syvältä, voimakkaana ja lämpimänä, aivan kuin hillittömällä Christopher Stewartilla olisi sittenkin ollut viimeisenä komentajanaan sydän.

-Mitä sinä aiot nyt tehdä? Chris kysyi melkein uteliaasti. - Laitatko minulle suitset ja pidät niistä kiinni, kun alan vikuroida?

-En minä tiedä, Bessie vastasi rehellisesti. -En nimittäin usko vähääkään siihen, että minä edelleenkin *voisin* tehdä yhtään mitään.

-Teithän sinä äskenkin. Chris katsoi häneen miettiväisenä. -Miltä se tuntuu?

-Mikä?

-Kun hallitsee toista ihmistä.

Hän sai Bessien punastumaan.

-En minä... Mitä sinä höpsit!

He katsoivat taas toisiinsa, mutta nyt Bessie tunsu oudosti olevansa alakynnessä, ja lopulta hänen ruskeat silmänsä väistivät Chrisin kiinteää katsetta.

-Joko sinä soit illallista? hän mutisi. -Äitisi lupasi, että sitä pidetään sinulle lämpimänä.

Joulun 2016 kertomus 9/12

Ensimmäisenä iltanaan Kuusikukkulalla Bessiellä ei todellakaan ollut minkäänlaista aavistusta siitä, mitä hän tekisi ollakseen Chrisin vanhempien toiveiden arvoinen. Eikä hänellä ollut siitä tietoa oikein jatkossakaan.

Joka toinen päivä hän häpesi sitä, että oli elätettävänä talossa ilman, että pystyi tekemään mitään vastapalvelukseksi – joka toinen päivä hän ajatteli pelästyneenä, että ehkä sittenkin jollakin tavalla kykeni ”hallitsemaan” Chrisiä.

Loppujen lopuksi hän näki tätä alkuvaiheessa melko vähän. Chris teki maatöitä kaikin voimin, aivan kuin olisi halunnut niihin purkaa pahan sisunsa, mikä epäilemättä olikin hänen toiveensa. Hän pysytteli mielellään työssä yksin, mahdollisimman kaukana muista ihmisistä.

Mutta kuten Jennie oli sanonut, Chris ei voinut lopun elämänsä vältellä kaikkia ihmisiä. Ja vain muutama päivä Bessien tulon jälkeen hänelle tuli pellolla sanaharkkaa Sandien kanssa. Ellei renki olisi ollut vielä nopeampi kuin Chris ja ehtinyt alta pois, seuraukset olisivat olleet kauheat – nyt selvittiin vain katkenneella heinähangon varrella.

Tämän jälkeen Bessie ymmärsi, ettei hän voisi istua päivisin sisällä talossa, jos kerran hänen toivottiin voivan jotakin tällaisille räjähdyksille. Hänen oli pakko jos ei nyt sentään laittaa Chrisille suitsia, ainakin pysyä tämän lähellä.

Oikeastaan se oli helpotuskin, sillä nyt hänen ei tarvinnut ainakaan olla jouten. Oli paljon hupaisampaa tehdä oikeaa työtä Chrisin rinnalla ulkona pellolla tai karjasuojassa tai milloin missäkin, kuin olla aivan hyödyttömänä.

Chris, joka oli pelästynyt taas itsekin aika tavalla käytöstään, koetti pitää varansa. Parhaimmillaan hän olikin hyvin hauskaa seuraa, ja Bessie tajusi nauravansa hänen

puheilleen ja kujeilleen enemmän kuin muisti aikoihin nauraneensa. Sitten taas he puhelivat työn lomassa hyvin vakavasti, sellaisista asioista, joista eivät olisi ajatelleet kenellekään koskaan puhuvansa.

Aina välillä Bessie unohti, miksi oikeastaan oli talossa – ja sitten yhtäkkiä joku sanoi tai teki jotakin, mistä Chris ei pitänyt, ja yhtäkkiä tämän silmät välähtivät, ja muutaman kerran Bessie ehti vain viime tingassa väliin, ennen kuin räjähdys tapahtui.

Outoa oli se, että Bessielle Chris ei ensimmäisen illan tapahtumien jälkeen kertaakaan ollut ”räjähtää”. Tyttö alkoikin hiukan pelätä vaikutusvaltaansa, ja hän huomasi, että Stewartitkin suhtautuivat häneen sen vuoksi lähes pelonsekaisella kunnioituksella nähtyään, miten Chris häntä totteli. Kerran nuorukainen laski takaisin lasinsa, jonka oli paiskaamassa seinään raivostuttuaan jostakin, mitä hänen äitinsä sanoi, ja toisen kerran hänen pöytään iskeytyessä ollut nyrkkinsä avautui ja aivan kuin pysähtyi kesken liikkeen, kun Bessie kielsi häntä.

-*Mitä* sinä teet? Jennie koetti kysyä. -Ethän sinä *sano* mitään sen kummallisempaa kuin mekään sanoisimme!

Bessie mietti onnettomana, pitikö Jennie häntä jonkinlaisena noitana. Ei hänkään tiennyt, mitä teki. Hän vain näki, että Chris oli räjähtämässä, ja kielsi tätä, eikä Chris koskaan jättänyt hänen pyyntöään huomiotta.

Sinä kesänä Kuusikukkulalla elettiin koko lailla eristyksissä muusta maailmasta. Chris ei halunnut näyttäytyä kylällä, eikä talosta lähdetty läheskään joka sunnuntai edes kirkkoon, eivät ainakaan Jennie ja rouva Stewart. Bessiekään ei tahtonut käydä kylässä, koska ei halunnut vastata kiusallisiin kysymyksiin, joten hänen äitinsä kävi tervehtimässä häntä Kuusikukkulalla.

Rouva MacCollin lisäksi ainoa talossa toisinaan käyvä vieras oli Archie Davidson, joka asui vanhempiensa kanssa muutaman mailin päässä. Tämän vierailut olivat

Kuusikukkulan kaikille nuorille kuin raittiin ilman tuulahduksia.

-Minä en tiedä, uskallanko kutsua häntä ystäväkseni, Chris sanoi Bessielle eräänä sunnuntai-iltana, kun Archie oli lähtenyt kotiin ja Jennie mennyt sisään. He kaksi istuivat vielä puutarhan vanhassa huvimajassa, jossa olivat viettäneet neljästään elokuun lopun iltapäivän. -Minä en tiedä, onko maailmassa minulle sellaista kuin ystävä. Mutta hän kestää minua.

-Emmekö sinä ja minä sitten ole ystäviä? Bessie kysyi hiukan loukkaantuneena. Hän oli kuluneiden viikkojen aikana alkanut uskoa niin.

Chris katsoi tyttöön ja hymyili. Hän hymyili nykyään usein.

-Sinä olet minun enkelini, hän sanoi. -Minun oppaani matkalla pois syvydestä.

-Höpsis, Bessie mutisi nolona tajutessaan, että oli aivan kuin kerjännyt kiitosta. -Et saa puhua tuolla tavalla.

-Tottahan se on! Minä... minä en ole sietänyt elämäni — ei, *pitänyt* elämästäni tällä tavalla ennen kuin... ennen kuin sinä tulit.

Nyt Bessiekin hymyili.

-Olen iloinen, ellet sinä enää haaveile halkaisevasi kalloasi jonkin raivokohtauksesi aikana, hän sanoi kiusoitellen. -Ja toivon, että se on pysyvä olotila. *Minä* en täällä nimittäin sitä ole, ymmärräthän.

-Miksi et? kysyi Chris.

Kysymys oli outo, ja Bessie aikoi vastata siihen nauraen, ettei ollut tosiaankaan pakannut tarpeeksi sukkiä mukaansa asettuakseen lopuksi elämäänsä Kuusikukkulalle.

Mutta jokin nuoren miehen katseessa sai hänet hämilleen — se oli yhtä kiinteä katse kuin ensimmäisenä iltana verannalla — se pelotti häntä yhtäkkiä enemmän kuin kaikki Chrisin raivokohtaukset yhteensä.

-Minä menen katsomaan, missä Jennie on, hän sopersi, hypähti pystyyn ja riensi nurmikentän yli tohtimatta vilkaistakaan taakseen.

Tapaus teki Bessien pitkäksi aikaa levottomaksi. Hän tiesi, ettei voisi – ei kukaan järkevä nainen voisi – harkitakaan yhteistä tulevaisuutta niin hurjan miehen kanssa kuin Christopher Stewart. Ja sittenkin, sittenkin hän tajusi punastuvansa muistellessaan, miten Chris oli häneen katsonut, ja koettavansa turhaan torjua unelmia, joita hänen mieleensä hiipi.

Eräänä myöhäissyksyn iltapäivänä Bessie puuhaili Kuusikukkulan keittiössä. Hän oli vähitellen lakannut kyselemästä rouva Stewartilta, mitä voisi talossa tehdä ja mitä ei. Hänen oli käsketty olla kuin kotonaan, joten hän oli päättänyt opettaa yhä täysin osaamattomalle palvelustyölle edes alkeellista taloudenhoitoa, ennen kuin he kuolisivat joko nälkään tai ruokamyrkytykseen.

Chris oli kyntämässä kylästä tulleen apupojan kanssa, sillä Sandien oli pitänyt lähteä kotiin sairaan äitinsä luo. Koska Bessielle ei ollut kyntämisen yhteydessä mitään järkevää puuhaa, eikä häntä huvittanut istua savisen pellon laidalla palelemassa, hän oli jäänyt sisälle opastamaan Moragia ja vain toivoi hartaasti, ettei pellolla tapahtuisi mitään pahaa. Eiköhän uusi poika pelkäisi Chrisin mainetta kylliksi ollakseen hiljainen ja nöyrä ja mahdollisimman vähän tiellä.

Yhtäkkiä hän kuuli keittiöön asti, miten Kuusikukkulan suuri etuovi paukahti selälleen, ja sitten kuului juoksuaskeleita, ja joku huusi häntä – hengästyksissään ja säikähtäneenä.

-Jumalan tähden, Morag äännähti, -nyt nuori isäntä on tappanut jonkun!

Bessie riensi keittiöstä ja melkein törmäsi ruokasalissa Chrisiin, joka oli jättänyt saappaistaan hirvittävät saviset jäljet ulko-ovelta alkaen, aivan kuin ei olisi ehtinyt pysähtyä sen vertaa, että olisi pyyhkinyt jalkojaan. Nuorukainen oli

siinä likaisissa työvaatteissaan, tukka pystyssä, kädet veressä ja silmät seisoen päässä kuin aaveen nähnyt.

-Mitä on tapahtunut? Bessie parkaisi katuen katkerasti sitä, että oli asettanut oman mukavuutensa tehtävänsä edelle, eikä sittenkin seurannut Chrisiä pellolle. -Mitä sinä olet tehnyt!

-Minä... minä... Yhtäkkiä tuntui, kuin Chris olisi menettänyt puhekykynsä.

Bessie tarttui häntä käsivarsista ja ravisteli.

-Mitä sinä olet tehnyt! hän huusi. -Ja kenelle!

-En kenellekään. En mitään. Bes, minä en ole tehnyt mitään.

-Mitä sinä tarkoitat? Mitä tämä on? Bessie tarttui Chrisin veriseen käteen, samaan käteen, jonka oli sitonut nuorukaisen päästyä vankilasta ja joka oli vasta hiljan täysin parantunut.

-Se? Chris tuijotti kättä kuin olisi nähnyt sen ensimmäisen kerran. -Äh — piikipensas — minä en ehtinyt väistää.

-Mitä sinä tarkoitat? Mitä on *tapahtunut*?

Chris puristi nyt molemmilla käsillään Bessietä käsistä, ja sitten hän putosi polvilleen, aivan kuin hänen jalkansa olisivat lakanneet yhtäkkiä kantamasta.

-Minä en ole tehnyt mitään. En, vaikka olisin voinut. Bessie, nyt se tapahtui. Minä hillitsin itseni. Minä tein sen!

-Mitä? Bessie tuijotti alas Chrisin silmiin, jotka välkkyivät — mutta eivät tulossa olevasta räjähdyksestä, vaan riemusta, suunnattomasta voitontunteesta.

-Se typerä Ned — minä käskin hänen lepuuttaa hevosta aina kolmen kierroksen jälkeen, mutta näin, ettei hän tehnyt sitä — ja kun ojensin häntä, hän — hän sanoi, ettei *minulla* ole varaa neuvoa ketään hevosten hoidossa...

Bessie voihkaisi. Hän tiesi, miten tavattoman kipeänä Chris koki vieläkin Tähtien menettämisen, ja oli ollut asiasta huolissaan. Ratsastaminen olisi varmasti tehnyt Chrisin mielialalle hyvää, mutta tämä ei tahtonut kuullakaan talon

työhevosten tai isänsä ratsun satuloimisesta – ne olivat aivan liian säyseitä ja levollisia hänelle – eikä halunnut vielä lähteä ihmisten ilmoille ostaakseen itselleen uutta ratsua, koska se ei kuulemma olisi kuitenkaan sama kuin Tähti. Että Ned *ilkeni* vihjata asiasta!

-Minä... minä tunsin, miten räjähdys oli tulossa, miten maailma musteni – mutta silmänräpäyksen ajan minä näin *sinut*, Bes, minä ajattelin *sinua* – miten *sinä* pettyisit, jos tekisin jotakin – miten *sinä* katsoisit minuun, kuinka kauhistuneena – se oli se silmänräpäys, jota minä olen rukoillut koko elämäni, se, jonka aikana ehdin *ajatella*, ehdin *hillitä itseni*... Enkä minä tehnyt mitään muuta kuin käskin pojan pitää soukempaa suuta – ja sitten minä pelästyin ja hämmästyin itseäni niin, että hyppäsin aidan yli ja läksin vain juoksemaan kertoakseni sinulle, enkä havainnut edes piikkipensaita aidan takana...

Ja Chris nauroi yhtäkkiä puoleksi nyyhkyttäen, kuin olisi todellakin ollut sekaisin päästään, ja painoi päänsä Bessien helmoihin suudellen tämän käsiä yhä uudestaan ja uudestaan.

-Ei koskaan ennen, hän soperteli. -En ole kyennyt siihen koskaan ennen. En ennen kuin nyt, kun sinä olet minun tukenani!

Bessien silmiin tulivat kyneleet. Hän oli tiennyt, että Chris pystyisi siihen. Hän oli ollut varma, että tämä oppisi hillitseämään itsensä! Tyttö tajusi itsekkin melkein nyyhkyttävänsä kiitollisuudesta. Pian hänen tehtävänsä olisi ohi, hän voisi kohta lähteä kotiin – ja ennen kaikkea hän oli todella voinut Jumalan avulla olla hyödyksi, hän oli saanut ehkä estää jonkin hirvittävän onnettomuuden! Mitään ajattelematta hän veti toisen kätensä vapaaksi ja silitti hellästi nuoren miehen vaaleaa tukkaa, joka tuntui silkkisiltä laineilta hänen kätensä alla.

Mutta sitten Bessie yhtäkkiä vavahti kuin lyötynä, vaikka ei tiennyt miksi, koetti vetää toisenkin kätensä Chrisin huulilta ja sopersi:

-Minä olen sinusta ylpeä – kauhean ylpeä – laske minut nyt. Chris, sinä et saa tehdä noin. Se ei ole sopivaa, ja joku voi nähdä.

Hän tiesi, ettei joku pelkästään ”voinut” nähdä, sillä Morag oli seissyt koko ajan keittiön ovella tuijottamassa heitä suu auki. Ja valitettavasti Morag ei todellakaan kuulunut niihin palvelustyttöihin, jotka katsoivat tarpeelliseksi pitää näkemänsä asiat omana tietonaan.

-Chris, sinä tahrit minut esiliinani vereen! Ja sinun haavasi pitää puhdistaa. Piikkipensas, todellakin! Jos sinä järkytyt tuolla tavoin joka kerta, kun *et* menetä malttiasi, minun täytyy vähän huolestua.

Bessie koetti puhua levollisesti, ja hän saikin vähitellen Chrisin rauhoittumaan, nousemaan ylös ja hellittämään otteensa. Sitten hän juoksi taas kerran hakemaan lääkelaukkuaan ja puhdisti pensaan piikkien repimät palkeenkielet Chrisin kädessä koettaen olla kiinnittämättä huomiota omien käsiensä vapinaan tai siihen, että Chris ei tuntunut saavan hänestä silmiään irti.

Joulun 2016 kertomus 10/12

-Minä en tahtoisi, että sinä lähdet, Jennifer sanoi haikeana.

-On ollut niin turvallista, kun olet täällä!

Bessie naurahti.

-Sinä saat minut kuulostamaan poliisivoimilta! hän huudahti. -Minä toivon, että ihme on tapahtunut. Olethan sinä nähnyt hänet.

-Olen – mutta en voi uskoa sitä. Tarkoitan, että hän on aiemminkin yrittänyt, eikä siitä ole koskaan tullut mitään. Entäpä, jos hän lähtösi jälkeen menettää malttinsa kahta pahemmin!

-Juuri sitä sinun täytyy tehdä – uskoa häneen! Bessie

katsoi Jennieen vakavasti. -Ellet sinä usko, hänen oma sisarensa, kuka sitten?

Oli sateinen, mustaakin mustempi marraskuun lopun ilta, ja he istuivat Kuusikukkulan kirjastossa takan ääressä käsitöineen. Rouva Stewart oli keittiössä tekemässä parhaansa Moragin ohjeistamiseksi, herra Stewart oli tallissa, eikä heillä ollut aavistustakaan siitä, missä Chris oli.

Tämä oli kuluneina viikkoina tahtonut taas olla yksin, mutta nyt toisella tapaa kuin keväällä ja kesällä. Bessie aavisti, että enää Chris ei niinkään paennut muita ihmisiä kuin koetti opetella tuntemaan sisältään paljastunutta uudenlaista nuorta miestä, joka oli heille kaikille vielä niin kovin vieras, vaikka sitäkin mieluisampi.

Chrisin luonne ei toki ollut kuluneina viikkoina muuttunut miksikään. Hän oli edelleen yhtä kiivas ja räjähdysaltis. Mutta yhä useammin hän sai ”silmänräpäyksensä”, kuten hän itse sanoi, sen verran aikaa ennen raivon purkautumista teoiksi, että ehti hillitä itsensä. Joskus hän yhä löi nyrkkinsä pöytään, joskus hän lähti ovet paukkuen huoneesta – mutta se kaikki oli kovin pientä verrattuna aiempaan.

Bessie tiesi, että hänen oli korkea aika lähteä kotiin. Chris ei tarvitsisi häntä enää, ei kukaan perheestä tarvinnut. Hän oli suorittanut tehtävänsä, jos se nyt edes oli ollut hänen aikaansaannostaan, kuten hän koetti toppuutella Chrisin vanhempien hämmästyntä ja ylitsevuotavaa kiitollisuutta. Oli aika palata Glen Longiin, äidin luo, vihdoinkin!

Oudolla tavalla ajatus lähdestä tuntui kuitenkin haikealta. Hän oli alkanut viihtyä Kuusikukkulalla, hän piti kovasti herra ja rouva Stewartista, hän oli ystäväystynyt Jenniferin kanssa. Ja mitä tuli Chrisiin – hän olisi tahtonut olla ystävä tämänkin kanssa, mutta ei tohtinut enää hiiskahtaa mistään sellaisesta.

-Lanka loppui, Bessie sanoi harmistuneena ja laitto kutimensa sivuun. -Minun pitää hakea lisää.

Hän kiiruhti yläkertaan ja etsi jo osittain pakatuista

matkatavaroistaan uuden lankavyyhdin. Sen löydettyään hän jäi hetkeksi katsomaan ulos makuuhuoneen puutarhanpuoleisesta ikkunasta.

Miltä tuntuisi lähteä täältä tietäen, ettei koskaan enää palaisi kuin korkeintaan teekutsuille? Miltä tuntuisi nukkua taas kotimökissä, sen pienessä kamarissa, äidin kanssa?

Huohtaen, vaikka ei itsekään tiennyt miksi, Bessie käännähti ja lähti alakertaan. Hän piti leveästä portaikosta, joka johti alas aulaan, sen koristeveistetyistä käsipuusta ja lukuisien sukupolvien askelten kuluttamista porrasaskelmista.

Kirjaston ovi oli raollaan, ja Bessie pysähtyi vaistomaisesti toiseksi alimmalle askelmalle kuullessaan huoneesta Chrisin äänen. Vai niin, tämä oli tullut sisään. Jostakin syystä tieto sai tytön levottomaksi, niin että yhden silmänräpäyksen hän mietti, juoksisiko takaisin ylös.

-Nyt et saa olla typerä, hän mutisi itsekseen, astui alas viimeiset askelmat ja laski kätensä ovenkahvalle.

-Aiotko sinä kosia häntä? kuului Jennien kirkas ääni jännittyneenä ja riemukkaana.

-Tietysti, vastasi Chris yhtä hilpeästi. -Enhän minä voi päästää häntä pois. Miten minä selviäisin yksin? Siitä ei tulisi mitään.

-Milloin?

-Heti kun saan tilaisuuden – ennen kuin hän ehtii karata tiehensä.

Bessie otti askeleen taaksepäin ja hapuili tukea portaiden kaidepuusta. Hänen sydämensä tuntui putoavan kuin lennosta ammuttu lintu.

Chris aikoi kosia häntä – koska ei selvinnyt yksin, koska ei voinut päästää häntä pois, koska tahtoi pitää *lapsenpiikansa*! Chris ei tahtonutkaan yrittää pyrkiä parempaan itse, hän halusi Bessien olevan vastuussa käytöksestään!

Miksi se tuntui niin pahalta? Miksi se koski niin kovasti? Bessie puristi lankavyyhtiä nyrkissään, kunnes hänen

kämmenensä ihoon painautui siitä epämääräinen viivojen verkosto. Ja hänen oli tunnustettava itselleen: jos Chris olisi sanonut sisarellaan aikovansa kosia, koska rakasti Bessietä, hän olisi ollut onnellisin tyttö koko maailmassa. Silloin Bessie olisi ollut valmis luottamaan, uskomaan parasta, kestäämään mitä tahansa, kunhan vain Chris olisi sanonut rakastavansa häntä.

Mutta Chris sanoi vain, ettei selviäisi yksin!

Hänen oli rauhoituttava. *Hänhän* tässä oli koko kesän saarnannut Chrisille itsehillinnästä! Nyt oli elettävä kuten oli opettanut. Bessie veti syvään henkeä, ryhdistäytyi, pakotti kasvoilleen hymyn, kuin olisi lankaa etsiessään muistanut jotakin hauskaa ja nyt kiiruhtaisi kertomaan siitä Jennielle hämmästyen ja ilahtuen, kun myös Chris olisi paikalla. Hän lähtisi kotiin aivan pian, varmaan jo huomenna, hänen oli vain huolehdittava siitä, ettei Chris saisi tilaisuuttaan puhua mitään mistään kiusallisesta ennen sitä.

Ulkonaisesti levollisena Bessie astui takaisin kirjastoon, oli täsmälleen soveliaan hämmästynyt Chrisin läsnäolosta, pyysi tätä pitelemään hänelle lankavyyhtiä, kuten monesti aiemminkin, ja liittyi sisarusten rupatteluun. Chris oli hyvin kiinnostunut hänen lankaa odottavasta kutimestaan ja esitti siitä tietoisien typerää kysymyksiä samalla kun piteli vyyhtiä mahdollisimman taitamattomasti ja kömpelösti saadakseen heidät nauramaan.

Sitten Jennie kääri käsityönsä pois ja nousi.

-Minä menen katsomaan, tarvitseeko äiti apua, hän sanoi.
-Tai oikeammin — menen katsomaan, *mitä* apua äiti tarvitsee. Morag on mahdoton!

Ellei Bessie olisi kuullut äskeistä keskustelua, hän olisi vain nauranut ja huoannut ja puistanut päätään, kuten he tekivät aina Morag-parasta puhuttaessa. Mutta nyt hän tunsu kutinaa niskahiuksissaan tajutessaan, miksi Jennie niin innokkaasti järjesti itsensä pois huoneesta.

-Jos minä... hän sanoi nopeasti ja aikoi nousta lankakerä käsissään, mutta tunsu sen olevan aivan kuin kiinni jossakin,

niin että putosi takaisin tuoliin.

-Anteeksi, sanoi Chris muka hämmästyneenä, -menikö se solmuun?

Hän oli Bessien huomaamatta onnistunut pudottelemaan vyyhdin toisesta päästä lankaa lattialle niin, että lankakerän ja vyyhdinlopun perässä roikkui nyt painava, sotkuinen takkupallo.

-Hyvä tavaton! Bessie puuskahti, ja samassa Jennie oli jo livahtanut ovesta. -Mitä varten sinä et yhtään katso, mitä teet!

-Minusta on niin mukavaa kuunnella, kun sinä nuhtelet minua, Chris kiusoitteli ottaen kasvoilleen ylitsevuotavan autuaan ilmeen.

Hän tapasi aina silloin tällöin hyvällä tuulella ollessaan härnäätä Bessietä tällä tavalla, kun tyttö moitti häntä jostakin, mutta nyt Bessie ei alkanut nauraa, kuten tavallisesti. Sen sijaan hän riuhtaisi kerää niin, että loppukin lankasotku lähti Chrisin käsistä ja seurasi mukana.

-Etkö sinä häpeä! Tämän selvittämisessä on aivan hirveä työ.

-Puhu vielä, Chris mutisi ja nojasi päätään lepotuolin selkänojaan silmät puoliummessa.

-Oletko sinä tullut hulluksi! Bessie ei enää tiennyt, oliko ennemmin vihainen langan sotkemisesta kuin tuosta naurettavasta pilailusta, joka tuntui tänä iltana jollakin tavalla pelottavalta.

-Mitä sinä ikinä vain tahdot!

-Chris, kuunteletko sinä minua!

-Minä voisin kuunnella sinua lopun elämäni.

-Mitä minä sitten juuri sanoin?

-Tiedätkö sinä, miten ihana olet?

Bessie heitti lankakeran kaikkine sotkuineen kädestään, hypähti pystyyn ja aikoi juosta ovelle. Mutta Chris, joka oli lojunut lepotuolissa mukamas unelmoiden, oli äkkiä pystyssä, pysäytti hänet, tarttui hänen käsiinsä ja polvistui kuin sinä iltapäivänä, jolloin oli ensimmäisen kerran

hillinnyt itsensä.

-Bessie, anna anteeksi typerä hevosenleikkini! Haluathan sinä vuorostasi kuunnella minua?

-Ei, Bessie parahti. -Ei, Chris.

Nyt Chris ei todellakaan kuunnellut häntä.

-Bessie, minä en kestä päivääkään ilman sinua. Älä lähde. Jää tänne. Mene kihloihin kanssani, tule vaimokseni! Minä lupaan, minä vannon, että tulen sinun arvoiseksesi. Minä teen kaikkeni. Olethan nähnyt, miten minä yritän? Jos sinä vain tahdot jäädä!

Bessie koetti riuhtoa itseään irti, mutta taaskin Chris suuteli hänen käsiään, ja katsoi sitten häneen silmillä, jotka olivat kirkkaat ja toiveikkaat.

-Bessie, minä uskon, ettet ole kylmä minua kohtaan. Sano, että olen oikeassa. Sano, että tahdot!

-Ei, Bessie äännähti. -Ei!

-Mitä? Chrisin ilme muuttui epäuskoiseksi.

-Minä en tahdo. Minä haluan pois. Kotiin. En tahdo tulla vaimoksesi. Sinä selviät kyllä ilman minua. Minun tehtäväni on ohi!

Ja käyttäen hyväkseen Chrisin hämmennystä Bessie riuhtaisi kätensä irti, juoksi aulaan, sieppasi shaalinsa ja syöksyi ovesta ulos sateeseen, pihan halki, alas tietä kohti kylää.

Joulun 2016 kertomus 11/12

-Voi sentään, sanoi rouva Dennieston hurskaasti, -niin ikävä päätös nuoren tytön toiveille!

-M-mitä? äännähti rouva Pepdie, joka olisi selvästi toivonut tapaavansa kenet tahansa toisen Glen Longin naisista kylänraitilla, mutta ei ollut keksinyt mitään tekosyytä, jonka turvin kiiruhtaa nopeasti tiehensä rouva Denniestonin iskiessä häneen kyntensä.

Rouva Dennieston järjesteli shaaliaan ja loi salakavalan katseen tien yli. He olivat melkein pappilan kohdassa, joulukuun ilta oli laskeutumassa sinisenä kylän yli, ja MacCollin mökin ikkunassa paloi valo.

-Nooooo, hän äännähti venyttäen viattomasti, *-minä* en tiedä, mikä oli lopulta syy siihen, että nuori Elizabeth vietti kuukausia Kuusikukkulalla – mutta varmastikaan hän ei kuvitellut palaavansa sieltä kotiin tuolla tavoin häntä koipien välissä!

-Hänhän oli siellä Jenniferin seuralaisena, rouva Pepdie mutisi onnettomana, sillä hän ei pitänyt juoruilusta. *-Minä* ymmärrän sen hyvin! Miten järkyttävä kevät ja kesä tyttöparalle – ja koko perhe aivan kuin eristäytyi maailmasta sen jälkeen – sellainen ei tee hyvää nuorelle tytölle, enkä yhtään ihmettele, että he halusivat Jenniferille ikäistään seuraa.

-Jenniferille? hymähti rouva Dennieston ja kohotti kulmakarvojaan. *-Minä* kylläkin kuulin, että MacCollin tyttö oli pitänyt seuraa aivan jollekulle muulle kuin Jenniferille!

-No varmaankin hän oli ilona koko perheelle – Bessie on hyvin herttainen!

-Ilona, todellakin! Rouva Denniestonin ääni oli inhottava. -Miestä hän oli siellä metsästävässä, sikäli kuin hullussa Christopherissa on paljon metsästämistä... Morag Bell kertoi, että tyttö oli roikkunut päivät pitkät pojan kintereillä, aivan ujostelematta! Elopellolla ja tallissa ja joka paikassa, ettei tämä vain pääse livahtamaan hänen käsistään. Täysin sopimatonta naisihmiselle!

-En minä nyt tiedä, rouva Pepdie puuskahti, *-minä* autoin isää usein maatoissa tyttönä!

Rouva Dennieston tuhahti.

-Sehän on aivan eri asia, auttaa omaa isäänsä, kun veljiä ei ole! Mutta Kuusikukkulalla ei luulisi naisväen joutuvan moiseen – elleivät sitten ehdottomasti tahdo syystä tai toisesta. Ja mehän tietysti arvaamme, minkä tähden nuori Elizabeth sitä niin kovin tahtoi.

-Minun pitäisi oikeastaan mennä, huomautti rouva Pepdie päättäväisesti. Mutta rouva Dennieston tarttui hänen käsivarteensa ja puristi sitä katsoen häneen kiiluvin silmin kuin haaskalintu.

-Minä olen *aina* tiennyt, että Mary MacCollissa on jotakin omituista, hän melkein kuiskasi. -Mutta en ennemmin ollut ymmärtänytkään, millaisia taka-ajatuksia hänellä voi olla. Olisihan se komeaa saada tyttö tuosta mökistä Kuusikukkulan emännäksi!

-No, rouva Pepdie huomautti, -olisiko se niin ihmeellistä? Bessie on hyvin suloinen tyttö.

-Sitä hän kyllä on. Ja sitä mieltä nuori Christopherkin tuntuu olleen. Ainakin Moragin mielestä.

-Hyvä tavaton, toivottavasti Alison Stewart antaa tytölle lähtöpassin välittömästi, jos tämä kulkee ympäri julistamassa tuolla tavalla isäntäväkensä asioita!

-Morag oli vain hyvin tyrmistynyt, rouva Dennieston huomautti moraalisen närkästyksen vallassa. -Että sillä tavalla, ja keskellä päivää!

-Mitä niin?

Rouva Pepdie parka punastui tajutessaan, että oli mennyt ansaan. Hänen tarkoituksensa ei ollut suinkaan ollut yllyttää rouva Denniestonia entisestään.

-Hm, rouva Dennieston äännähti pahansuovasti. -Nuori Chris oli ollut aivan hillitön – kuten tietysti arvata saattaa. Hän ei ollut kestänyt muutamaa tuntia erossa työstä, vaan oli syöksynyt sisään pelloilta kesken työpäivän savisena kuin ojamies ja syleillyt Bessietä keskellä ruokasalia – suudellut tämän käsiä, saatatko kuvitella!

Ja rouva Dennieston värisi inhosta, aivan kuin olisi ollut paljon säädöttömämpää suudella jonkun käsiä kuin mitään muuta ruumiinosaa.

-Ei siis ihme, että tyttö on nyt ollut kuin maansa myynyt, kun hänet laitettiin talosta ulos, rouva jatkoi. -Palasi illan pimeydessä, jottei kukaan huomaisi mitään – tavaratkin tuotiin perässä. Niin häpeällistä! Mehän voimme vain

aavistaa, mitä on tapahtunut.

Rouva Pepdie ryhdistäytyi.

-Niin, hän sanoi, -me voimme vain aavistaa — jos sitäkään. Ja mikäli minä olen vilaukselta Bessie MacCollin nähnyt, hänen katseensa on nykyään sellainen, etten koskaan ilkeäisi kulkea ympäriinsä levittämässä hänestä ilkeitä huhupuheita. Ei, en tiedä, mitä on tapahtunut, eikä minun tarvitsekaan — ei myöskään sinun, Kitty! Joulukuukuu on ylihuomenna, ja sinä ilkeät...

Rouva Denniestonin ilme muuttui hänen puhuessaan yhä loukkaantuneemmaksi, mutta valitettavasti rouva Pepdie ei päässyt nuhdesaarnassaan loppuun asti, sillä kylätietä lähestyi kaupungin suunnasta ratsain nuori mies, joka tervehti rouvia ja nousi sitten satulasta MacCollin mökin luona.

-Ohhoh, rouva Dennieston suipisti suutaan ja unohti täysin saamansa moitteet, -Archie Davidson! Enpä olisi uskonut hänen tyytyvän toisten hylkäämiin. Komea hevonen, aivan kuin...

-Minun *todella* pitää nyt mennä, rouva Pepdie ilmoitti päättäväisesti ja marssi tiehensä miettien, pitäisikö hänen käydä antamassa pastorille vihjeitä tulevan saarnan tarpeellisesta aiheesta.

Samaan aikaan Archibald Davidson koputti MacCollin mökin oveen. Hän oli pitkä, komea nuorukainen, jolla oli kastanjanruskea tukka ja kirkkaat silmät.

-Päivää, rouva MacColl, hän sanoi, kun Bessien äiti avasi oven. -Olisikohan Bessie tavattavissa?

-Minä... minä katson, rouva MacColl vastasi vaisusti, aivan kuin olisi ollut epävarma siitä, oliko Bessie paikalla pienessä keittiön ja kahden kamarin kokoisessa mökissä. Hän meni keittiöön, jossa tyttö valoi joulukynttilöitä. -Bes, sinulle on vieras.

-Mitä? Bessien käsi vavahti niin, että kuumaa talia roiskui pöydälle. -Kuka?

-Archie Davidson.

-Archie?

-Menisit nyt, lapsi kulta. Et sinä voi piileskellä koko maailmalta lopun elämääsi. Minä hoidan nämä kyllä loppuun.

Bessie vavahti uudestaan sitä muistikuvaa, jonka äidin sanat toivat hänen mieleensä. Vastentahtoisesti hän irrotti esiliinan vyötäisiltään, pesi kätensä ja silitti hiuksiaan. Hän ei olisi tahtonut tavata ketään, mutta ehkä Archiella olisi jotakin aivan muuta asiaa kuin...

-Päivää, Bes, nuori mies sanoi iloisesti Bessien astuessa kamariin. -Minä tuon sinulle terveisiä Chrisiltä. So so, ei noin!

Hän ehti viime hetkessä tarttua Bessietä ranteesta ja pidättää tätä, kun tyttö oli juoksemassa tiehensä, aivan kuin Christopher Stewartin nimikin olisi säikyttänyt häntä.

-Bessie, ole nyt järkevä! Archie veti hänet lähemmäksi. - Sinä et tapaa ketään — Jennie sai tulla täältä pois tyhjin toimin, ja Alison-täti myös. Kuuntele edes minua!

-Mitä sinä tahdot? Bessie sopersi ja tuijotti takan kipinäsuojusta.

-Mitä varten sinä et halua puhua Chrisin kanssa?

-Eihän hän halua puhua minun kanssani!

-Älä nyt ole lapsellinen. Kun sinä säntäsit kukkulalta alas kuin mielipuoli, etkä ole tahtonut tavata hänen sisartaan tai äitiään tai näköjään minuakaan, mitä mahdollisuuksia *hänellä* olisi? Sinä säikytit heidät kaikki aika tavalla karkaamisellasi. Chris ehti pelätä, että olet pudonnut pimeässä suonsilmäkkeeseen.

Bessie kietoi käsivartensa ympärilleen kuin häntä olisi palellut. Hän oli juossut todellakin pois Kuusikukulalta sinä sateisena iltana silmittömästi, mutta tajunnut järkytyksensä keskelläkin, että Chris saisi hänet nopeasti kiinni tiellä. Niinpä hän oli pujahtanut talon lähellä kasvavaan metsään ja piileskellyt siellä, pimeässä ja sateessa, kunnes oli ollut varma, että oli harhauttanut Chrisin jäljiltään.

Ja samaan aikaan hän oli kuitenkin lapsellisesti

kuvitellut, että Chris sittenkin tulisi hänen perässään kylään, vaatisi saada tavata Bessien, pakottaisi äidin päästämään hänet sisään, ja sitten sanoisi rakastavansa häntä.

Mutta Chrisiä ei ollut näkynyt. Vain Jennie ja sitten tämän äiti olivat käyneet ovella, ja heitä Bessie oli kieltäytynyt sinnikkäästi tapaamasta. Jos Chris rakastaisi häntä, tämä tulisi itse — ja ellei rakastanut, Bessiellä ei ollut mitään syytä puhua tästä kenenkään muun kanssa.

-Miten... Bessie sopersi. -Miten Chris... otti sen?

Hän ei ollut kuullut mitään siitä, mitä Kuusikukkulalla olisi tapahtunut hänen pakonsa jälkeen. Kauheimmissa mielikuvissaan hän näki Chrisin laittavan koko talon matalaksi raivonpuuskassaan, tai ehkä repivän seinältä jonkin vanhan teräaseen ja ryhtyvän epätoivoiseksi. Vaikka miksipä Chris ryhtyisi epätoivoiseksi, sillä eihän tämä rakastanut häntä.

Ja olisihan tuollaisesta riehumisesta tietysti tihkunut tietoja kylään — ellei muuten, niin tuon viheliäisen Moragin suosiollisella avustuksella! Vaikkei Bessie käynyt kylällä, hän aavisti kyllä, mitä siellä puhuttiin hänen äkkinäisestä ja salaperäisestä kotiutumisestaan. Rouva Dennieston oli varmaankin elementissään, se vanha lohikäärme!

-Hyvin rauhallisesti, Archie sanoi ja katsoi tyttöön tutkivasti. -Hän ei ole paljon puhunut sen jälkeen.

-Eikö hän... raivostunut?

-Ei. Hän oli täysin rauhallinen. Minä en ole koskaan nähnyt häntä niin rauhallisena. Sitä on kauheata katsoa, Bes. Hän on täysin kylmä ja tynni, aivan kuin... Aivan kuin hän *nyt* olisi vaihdokas! Bessie, minä en kestä nähdä ystäväni sellaisena. Hänen sydämensä on särkynyt, ja jäljellä on pelkkä tyhjä kuori!

-Miksei hän sitten...

Bessie punastui ja peitti kasvonsa. Hyvä tavaton, jos Archie kertoisi kaiken heidän tapaamisestaan Chrisille, hän ei todellakaan tahtonut tämän saavan sellaista kuvaa, että Bessie kerjäsi jotakin!

-Miksei hän sitten tule, niinkö? Tapaisitko sinä hänet, jos hän tulisi? Lupaisitko, Bes? *Sitä* sekä Alison-täti että Jennie olisivat sinulta kysyneet.

-En tietystikään! Eihän minulla ole mitään syytä tavata häntä.

-Bessie, hän rakastaa sinua. Archie katsoi tyttöön vakavana.

-Ei hän niin sanonut!

Bessie ei ollut aikonut lipsauttaa sitä. Hän tajusi kuulostavansa typerältä, lapselliselta ja sääliittävältä. Punastuen hän käännähti katsomaan ikkunasta ulos joulukuun iltapäivään, jonka sini alkoi taittua tummaan samettiin.

-Eikö sanonut? Minulle hän ei ole muusta puhunutkaan — silloin kun ylipäättään puhuu mistään — kuin siitä, miten rakastaa sinua! Archie astui lähemmäksi. -Bessie, miksi hän olisi kosinut sinua, ellei rakastaisi sinua?

-Siksi, että hän tarvitsee minua! Bessie kääntyi taas Archien edellä pois päin niin, ettei tämä nähnyt hänen kyyneleisiä silmiään. -Ettei hän selviä yksin! Että minun pitää olla hänen — *lapsenpiikansa*, katsoa, ettei hän taas riehaannu!

-*Niinkö* hän sinulle sanoi?

-Kutakuinkin.

Archibald Davidson oli hyvin järkevä nuori mies, ja hän ymmärsi kyllä, milloin oli sopiva hetki päättää keskustelu.

-Vai niin, hän sanoi miettiväisesti. -Vai niin hän kutakuinkin sanoi. No, minun pitää mennä, olen tulossa kaupungista ja viivyn turhan kauan, äiti huolestuu kohta. Saatatko minut ovelle, Bessie?

Bessie ei tiennyt, ollako enemmän helpottunut siitä, että Archie lähti, kuin onneton siitä, ettei tämä tuon enempää vaivautunut puolustelemaan Chrisiä. Vaikka mitäpä puolustelemista tässä olisi ollut. Olisihan Chris tullut itse, jos hänellä olisi todella ollut asiaa!

Ulko-ovesta tulvahti kylmää talvi-ilmaa, kun Bessie jäi

kynnykselle katsomaan, miten Archie meni hevosensa luo. Sitten hän rypisti kulmiaan.

-Hyvä tavaton, hän huudahti ja katsoi eläintä tarkemmin, -onko se — sehän on aivan kuin...

-Se on Tähti, sanoi Archie tyytyväisenä noustessaan satulaan ja taputti kauniin eläimen kaulaa. -Eikö se ole komea?

-Mistä sinä — miten sinä...

-Fort Williamissa oli tänään kruununhuutokauppa. Tiesin, että tämän hinta nousee korkeaksi, mutta halusin sen. Olen aina vähän kadehtinut sitä Chrisiltä.

-Miten sinä saatat! Bessie parahti, -miten sinä *ilkeät*...

-Hyvää joulua, Bessie. Archie kosketti hatunlieriään, käänsi hevosen ja ratsasti tiehensä taakseen vilkaisematta.

Rouva MacColl kuuli keittiöön vieraan lähtevän. Kun Bessie ei kuitenkaan lainkaan palannut, hän meni vähän ajan kuluttua eteiseen ja löysi tyttärensä istumassa itkien matalalla jakkaralla.

-Mitä nyt, Bessie? hän kysyi sekä pelästyneenä että helpottuneena siitä, että tyttö edes itki. Tämä oli kotiin palattuaan ollut kylmä kuin kivi.

-H-hänellä on Tähti! Bessie sopersi ja hautasi kasvonsa äitinsä esiliinaan. -Archiella! H-hän on ostanut Tähdän — miten hän saattaa! Miten hän *voi* viedä sen Chrisiltä!

Äiti tuuditteli tyttöä ja suuteli hänen tukkaansa. Sitten hän sanoi varovasti:

-Sinäkin taisit viedä jotakin Chrisiltä, kultaseni. Enemmän kuin hevosen.

-Se ei ole totta!

-Rakkaani, sen perusteella, mitä Alison Stewart minulle puhui — ja mitä Jennie parka...

-Mitä minä välitän *heidän* puheistaan! Bessie nyhkytti. -Eihän *Chris* ole sanonut mitään!

-Lapsi kulta, sekä rouva Stewart että Jennie molemmat nimenomaan pyysivät Chrisin puolesta, että tämä saisi tulla puhumaan kanssasi. Mutta kun et halunnut tavata

heitäkään, miten sitten Chriisiä? Väkisinkö tämän pitäisi tulla? Heittää ovi saranoiltaan, kuten hän kuuluu joskus tehneen kotonaan?

Bessie punastui ja oli iloinen siitä, ettei äiti voinut nähdä hänen kasvojaan esiliinan poimuista. Hän ei tahtonut tunnustaa itselleenkaan, että oli juuri sitä toivonut. Koetettuaan kuukausien ajan saada Christopher Stewartin rauhoittumaan ja oppimaan itsehillintää hän ei nyt toivonut muuta kuin että nuorukainen vaatisi häntä omakseen vaikka väkisin – jos kerran muka häntä rakasti!

-Bessie, äiti sanoi vakavasti ja nosti hänen kasvojaan, - sinä olet niitä harvoja, jotka eivät ole pelänneet hänen raivoaan. Mitä varten sinä pelkääät hänen rakkauttaan?

-Eihän hän... ei hän ole sanonut rakastavansa minua!

-Shh, äiti hyssytteli lempeän moittivasti. -Pitääkö sinulle sanoa kaikki? Etkö sinä ymmärrä mitään muuten? Anna hänelle mahdollisuus, Bessie.

-Miten muka! Eihän hän ole tullut tapaamaan minua! Bessie alkoi uudestaan itkeä. -Ja nyt Archiella on Tähti! Edes *hän* ei välitä Chrisistä!

Joulun 2016 kertomus 12/12

Jouluaaton ilta alkoi hämärtyä, kun Bessie vaelsi hautausmaan poikki. Kuutamo loi pitkiä varjoja hangelle hautakivistä ja kirkosta, joka seiso i pimeänä ja hiljaisena paikallaan kuin unelmoiden tulevasta aamusta, kynttilöiden loisteesta ja joulun sanomaa kuulemaan kiiruhtavasta seurakunnasta. Mutta nyt ei ketään muuta ollut liikkeellä. Kaikki olivat kodeissaan tekemässä viimeisiä jouluvalmisteluja.

Isän hautakivi oli yhtä jäykkä ja musta kuin kaikki muutkin. Mutta siltikin Bessiestä tuntui, kuin siinä olisi ollut

outoa lämpöä, kuin hän olisi nähnyt siinä isän kuvan, sen kuvan, jonka oli kuulemiensa kertomusten perusteella luonut.

-Hyvää joulua, isä, hän kuiskasi ja kyykistyi kaivamaan lumeen pientä kuoppaa kynttilälle. -Äidiltä terveisiä. Hän tulee huomenna.

Äiti halusi aina valaa jouluksi muutamia paksumpia ja matalampia kynttilöitä tuotavaksi hautausmaalle. Bessie asetti nyt sellaisen tukevasti lumikuopan pohjalle, taputteli sen juurelle vielä lunta, jotta se pysyisi hyvin pystyssä, ja riisui sitten lapasensa ottaakseen tulitikut esiin.

-Ei tunnu yhtään joululta, isä, hän kuiskasi hautakivelle. - Miten voisi olla joulu, kun on niin onneton!

Ensimmäinen tulitikku sammui sihahtaen, ennen kuin hän sai sen edes lähelle kynttilän sydäntä.

-Epäilithkö sinä koskaan äitiä kosiskellessasi, ettei hän välittäisi sinusta?

Toinen tulitikku paloi kirkkaalla liekillä, mutta kynttilän sydän ei ottanut syttyäkseen, ja lopulta Bessien oli pakko pudottaa tikku kädestään, kun se alkoi polttaa hänen sormiaan.

-Vai oliko kaikki koko ajan selvää? Muistitko sinä *sanoa* hänelle, että rakastat häntä, isä? Muistikko hän sanoa sen *sinulle*?

Kolmannella yrittämällä kynttilän liekki syttyi, mutta tuulenpuuska puhalsi sen saman tien sammuksiin. Bessien huulilta kirposi nyhkytys. Eikö isäkään ymmärtänyt häntä!

Hän kuuli kiviaidan takaa jonkin äänen ja katsoi vähän säpsähtäen taakseen. Vaikkei Bessie pelännyt öistä hautausmaata, kuten monet tekivät — olihan isä siellä, eikä siinä siksi voinut olla mitään pelättävää — hän tajusi yhtäkkiä olevansa aivan yksin kuutamossa.

Kiviaidan renkaaseen oli kiinnitetty kaunis hiirenharmaa tamma. Bessie huokasi itsekseen. Mitä Archiella oli täällä tekemistä?

-Annahan kun minä.

Joku oli tullut huomaamatta Bessien taakse ja seurannut hänen yrityksiään kynttilän parissa. Nyt lämmin käsi vei tulitikkurasian hänen sormistaan, raapaisi tikun ja suojasi kämmenellään kynttilän liekkiä, kunnes se paloi kirkkaana ja tasaisena ja valaisi isän nimen hautakivessä, aivan kuin ne olisivat olleet isän kasvot, jotka olivat taipuneet suopeaan ja siunaavaan hymyyn.

Bessie oli noussut ja perääntynyt, mutta oli lumihangessa vähällä kompastua helmoihinsa ja lentää selälleen. Christopher Stewart oli kyykyssä hautakiven luona ja seurasi kynttilänliekin kasvamista ja vahvistumista niin kauan, ettei se varmasti enää sammuisi. Sitten hän kohottautui, katsoi Bessieen ja ojensi tulitikut.

-Ole hyvä.

Bessie tuijotti tulitikkurasiaa, kuin ei olisi käsittänyt, mikä se oli ja mitä sillä piti tehdä. Sitten hän katsoi yhtä kummastuneena hautakiven edessä palavaa kynttilää. Mutta hän ei tahtonut katsoa tuohon nuoreen mieheen, joka seisoi niin lähellä.

Chris naurahti vähän ja laski tulitikut Bessien lapasten päälle, jotka olivat hautakivellä.

-Archie arveli, että... minä voisin tulla, hän sitten sanoi melkein ujosti. -Äitisi kertoi, että olet täällä.

Bessie veti henkeä. Oliko Chris käynyt heillä? Nyt?

-Minä olisin tullut heti, jos olisin tiennyt sinun toivovan... Luulin pelästyttäneeni sinut taas, Bes. Luulin, että... että säikähdit minua. Siksi minä... minä ajattelin, että on parempi, kun joku käy ensiksi kysymässä, saanko tulla. Mutta sinä et tahtonut tavata äitiä etkä Jennieä.

-En minä... en minä säikähtänyt, Bessie sopersi ja hieroi käsiään, joita alkoi palella viimassa.

-Mitä sitten tapahtui? Bes, minä luulin — se oli varmaankin itserakasta, mutta minä kuvittelin, että... Äh! Minun olisi pitänyt käsittää, ettei se voi olla mahdollista.

-Mitä? Bessie kysyi, ja nyt hän katsoi Chrisiin.

He eivät olleet nähneet viikkoihin, sillä Bessie ei ollut

tahtonut mennä kotiinpaluunsa jälkeen edes kirkkoon. Ja aivan kuten isästä, Bessie oli alkanut tehdä mielessään kuvaa Chrisistä niinä pitkinä iltoina, jolloin oli koettanut itkeä vuoteessa niin hiljaa, ettei äiti kuulis.

Mutta hän tajusi, että jos isä olikin suostunut hänen mielikuvituksensa vietäväksi, Chris ei. Tämä oli liian elävä, liian väkevä kahlittavaksi hänen haavekuvaansa.

-Miten sinä voisit tuntea mitään minua kohtaan! Miten sinä voisit kaiken jälkeen kunnioittaa minua, rakastaa minua! Minun olisi pitänyt käsittää se, eikä elätellä turhia unelmia.

Bessieltä pääsi pieni äännähdys.

-Mutta sitten Archie kuitenkin sanoi... Chris epäröi, aivan kuin ei olisi tohtinut toistaa sitä, mitä oli kuullut. -Että sinä... saattaisit sittenkin puhua kanssani.

-Mitä muuta hän sinulle sanoi? Bessie parka kuiskasi häpeästä suunniltaan.

-Vain sen. Että minun kannattaisi yrittää tulla käymään itse. Ettet sinä ehkä ajaisi minua pois. Sinä kuulemma selittäisit loput.

Bessie ei osannut sanoa enää mitään. Hän painoi päänsä ja koetti vetää sormiaan takkinsa hihojen sisään niitä lämmitelläkseen, sillä hän ei voinut astua niin lähelle Chrisiä, että olisi ottanut lapasensa.

Mutta äkkiä lumi narahti, ja Chris oli hänen edessään ja sulki hänen kätensä omiinsa.

-Bessie. Minä en tiedä, onko minulla vieläkään toivoa. En tiedä, voitko sinä vieläkään edes harkita — mutta minä kysyn silti, sillä minä en voi elää sinua, minä en selviä ilman sinua...

-Minä en tahdo! Bessie parkaisi ja koetti tempaista itsensä irti. -Minä en tahdo ryhtyä sinun lapsenpiiaksesi!

-Mitä?

-Sitähän sinä tarkoitat. Sinä haluat jonkun, joka pitää sinut suitsissa — ettei sinun tarvitse itse nähdä mitään vaivaa!

-Mitä? Chris toisti. Hänen otteensa Bessiestä koveni, ja

hänen katseessaan välähti, ja Bessie ehti ajatella sen tapahtuvan nyt: Chris räjähtäisi hänelle. Mutta sitten tämä yhtäkkiä veti syvään henkeä ja sulki hetkeksi silmänsä. Ja kun nuori mies katsoi taas Bessieen, vaara oli ohi, kipinä ei ollut ehtinyt ruutiin asti. -Olenko minä sanonut sinulle sillä tavalla?

-Kutakuinkin!

-Voi hyvä Jumala, Chris mutisi. -Bessie, mitä sinä nyt puhut?

-Sinä sanoit, että et kestä päivääkään ilman minua – ettet selviä yksin! Minä kuulin, kun sinä sanoit niin Jennielle, ja niin sinä sanoit minullekin!

-Niin sanoin, tietenkin! Minä en kestä ilman sinua, en selviä ilman sinua – koska minä rakastan sinua!

-Et sinä niin *sanonut*! Bessie sopersi, ja yhtäkkiä hän oli kiitollinen siitä, että Chris piteli häntä käsistä, sillä hänen polvensa tuntuivat pettävän.

-Hölmö nainen, nuorukainen puuskahti. -*Senkö tähden* sinä – voi hyvä tavaton, oletko sinä niin tyhmä!

-Jos sinä yrität kosia minua, Bessie tiuskaisi, -älä aloita solvaamalla!

Chris alkoi nauraa syvää, lämmintä nauruaan. Ja yhtäkkiä hän hellitti Bessien käsistä ja sen sijaan kietoi käsivartensa tämän ympäri ja sieppasi tytön lujasti syliinsä.

-Elizabeth MacColl, hän sanoi juhlallisesti, -minä rakastan sinua. Rakastan sinua niin, että olen ollut nämä viikot aivan kuin elävä kuollut, kun sinä et ole ollut lähelläni. Rakastan sinua niin, että ellet sinä suostu vaimokseni, minä en huoli ketään muuta koko maailmassa – sammukoon vaikka Kuusikukkulan Stewartien suku minun puolestani, sillä ei ole väliä, millään ei ole väliä! Minä ratsastan itseni ja Tähden kuoliaaksi ja hankkiudun vankilaan lopuksi elämäni, jos sinä et suostu minulle.

Bessie koetti rimpuilla irti, mutta yhtäkkiä tuntui suloiselta, kun Chris piteli hänestä niin lujasti, ettei hänellä ollut mitään mahdollisuuksia päästä vapaaksi.

Ja sitten Chris kumartui suutelemaan jotakin aivan muuta kuin hänen käsiään.

-Anteeksi, nuorukainen sanoi katuvana, kun Bessie lopulta nojasi vavisten poskeaan hänen rintaansa vasten. - Anteeksi. Käyttäydyin rumasti. Jälleen kerran. Minä olen liian itsekäs, edelleen. Mutta siltikin, Bessie... uskallanko minä toivoa?

-Rakastatko sinä minua todella? Bessie kuiskasi.

-Rakastan, Chris kuiskasi vastaan ja koetti nähdä hänen hatunlierin suojaamat kasvonsa. -Minä rakastan sinua. Minä lupaan sanoa sen sinulle joka aamu ensimmäiseksi ja joka ilta viimeiseksi koko lopun elämäni, jos tahdot, ja joka aterialla, ja vaikka joka lauseen aluksi, jos se on siitä kiinni! Säikäytinkö sinut taas? Bessie, ethän sinä pelkää enää minua?

-En, Bessie mutisi ja uskalsi hiukan kohottaa kasvojaan. - En sinua.

-Mitä sitten?

Bessie muisti, mitä äiti oli sanonut hänelle eteisessä.

-Tätä... kaikkea.

-Mitä kaikkea? Chris kysyi kiusoitellen tajutessaan hänen hämmennyksensä syyn.

-Sitä... mitä sinä sanoit.

-Ja mitä minä juuri sanoinkaan?

-Voi älä! Bessie sopersi onnettomana.

-Bessie, jos sinä olet kuvitellut minusta hyvin epämiellyttäviä asioita vain sen tähden, etten ymmärtänyt ensimmäiseksi lausua sinulle tiettyjä sanoja, on minusta hiukan epäoikeudenmukaista, ellet sinä itse...

-Minä kuiskaan! Bessie nousi varpailleen yltääkseen kuiskaamaan kolme sanaa Chrisin korvaan. Sen jälkeen hän aikoi taas kätkeä kasvonsa, mutta Chris oli liian nopea. Bessien hattu liukui hänen päästään ja jäi roikkumaan niskaan nauhojen varassa, ja viima pörrötti hänen hiuksiaan, mutta häntä ei paleltanut, ei enää edes käsistä, jotka hän oli kietonut lujasti Chrisin kaulaan heidän suudellensa.

-Mitä luulet, nuori mies sanoi sitten, -onko liian myöhä tulla tapaamaan äitiäsi?

Bessie punastui ja puisti päätään.

-Me valvomme äidin kanssa joskus koko jouluyön yhdessä, hän sanoi ujosti. -Ja jos sinä kerran jo kävit meillä...

-Minä toivon, että hän luottaa minuun – tarkoitan, että minä teen kaikkeni, jotta olisit onnellinen, Chris sanoi vakavasti. -Enää minä en tohdi antaa suuria lupauksia siitä, että muuttuisin täysin, Bes, niin kovasti kuin tahtoisinkin, niin kovasti kuin itse niihin uskoin... sinä iltana. Mutta minä uskallan luvata, että taistelen. Jumalan avulla, ei niin, että sinun tarvitsisi pitää suitsista.

-Minä autan sinua missä vain voin, Bessie sanoi vakavasti.

-Minä en jätä sinua taistelemaan yksin!

Kun he lopulta irrottautuivat toisistaan ja Bessie asetti hatun takaisin päähänsä ja veti lapaset käteensä, hän aivan kuin havahtui.

-Missä Archie on? hän kysyi nolona. Hyvänen aika, jos tämä oli nähnyt heidät – jos ylipäätään joku olisi nähnyt heidät! Bessiellä ei ollut pienintäkään epäilystä siitä, mitä mieltä vaikkapa rouva Dennieston olisi ollut heidän käytöksestään ja sen soveltuvuudesta hautausmaalle.

-Archie? Chris rypisti kulmiaan. -Minkä tähden sinä hänestä rupeat puhumaan?

-Hevosen tähden – voi Chris, miten hän saattoi, mitä hän oikein *ajatteli!*

Chris katsoi Bessieen kummissaan.

-*Minun* mielestäni hän ajatteli ystävänsä enemmän kuin tämä olisi koskaan ansainnutkaan.

-Mitä sinä tarkoitat? Eikö ole kauheata, että hän osti Tähden?

-Ei, Chris sanoi, ja hänen äänensä värähti. -Se oli... se oli jaloa.

Bessie tuijotti häntä.

-Mitä sinä puhut?

-Archie oli kuullut, että Tähti myydään huutokaupassa, ja

huusi sen itselleen kaikkien muiden nenän edestä. Kilpa oli kuulemma kova.

-Niin, sitähan minä tarkoitan!

-Ja sen jälkeen hän tuli käymään ja tiedusteli, tahtoisinko minä lunastaa sen takaisin. Chris hymyili tavalla, joka paljasti, että Archie olisi yhtä hyvin voinut kysyä häneltä, paistoiko aurinko päivällä ja kuu yöllä.

-Tarkoitatko... Vasta nyt Bessie tajusi asiayhteyden. - Onko Tähti taas *sinun*?

-Tähti kuuluu minulle. Chrisin sormenpäät pyyhkäisivät Bessien poskea. -Kuten sinäkin. Te kaksi käsitätte minua paremmin kuin kukaan muu. Luuletko, että jaksatte sitä jatkossakin?

-Miten sinä keväällä sanoitkaan? Bessie kysyi hymyillen.

-Tähti jaksaa kantaa kyllä meidät molemmat!

***Tähän päättyy ensimmäinen joulutarinanne.
Toivottavasti piditte siitä! Huomenna tarina
”Panttivanki” alkaa ilmestyä tässä blogissa klo 12.***

Kun syksyllä aloin haaveilla tarinapaketin kirjoittamisesta täksikin jouluksi, yksikään aihe tai Betty-sarjan hahmo ei tuntunut tarpeeksi kiinnostavalta. En yksinkertaisesti keksinyt juonta, vaikka te lukijat koetitte sitäkin hahmotella.

Sitten sain yhtäkkiä eräänä lauantaiaamuna aivan voittamattoman halun lukea pitkästä aikaa [toissa loppiaisen kertomuksen](#) Cathyn ja Tomin tarinasta. Ja sitä lukiessa kiinnitin huomioni sivuhahmoon, Tomin äitiin, Bessieen.

Mitä tiesin Bettyn isovanhemmista? En paljonkaan. Isoisän erittäin äkkipikainen luonne mainitaan sekä [joulupäivän 2014 paketissa](#) että ensimmäisessä Grace-

kirjassa [Stuartin ongelmien yhteydessä](#). ”Minä en häntä muista, olin parivuotias kun hän kuoli, mutta kuulemma vain isoäiti osasi käsitellä häntä”, Betty toteaa isoisästään kohtauksessa, jossa Duncan pohtii puolitosissaan Stuartin sulkemista komeroon. (Koivurannassa oli tuskin yhtä suuria komeroita kuin Kuusikukulalla.)

Tämä alkoi kuulostaa jo lupaavalta! Tästähän saisi tarinan. Tiesin jo, millaisen.

Mutta mitä muuta tarinassa pitäisi ottaa huomioon?

Tietysti on tuttu kertomus kadonneesta kuitista ja maakaupoista, joita Bettyn isä ei usko todeksi, ennen kuin [alkuperäinen kuitti löytyy](#). Vasta tuota Betty maailmalla -kirjan kohtaa lukiessani tajusin jo nimenneenikin isoisän — ja samalla sain etunimen muutamalle muulle tarinan hahmolle, mm. Cathyn isälle, joka on tässä tarinassa vielä naimaton nuori mies. Ilmeisesti vuosien mittaan Ebenezer Clarcken välit Chris Stewartiin paranivat, vaikka Clarke ei kuittia todistaessaan tiennyt, että hänen vielä tuolloin syntymättömästä tyttärestään tulee Chrisin miniä.

Mitä maakauppoihin tulee, ne tietysti toteutuivat Christopher Stewartin ja Archibald Davidsonin välillä vanhan ystävyyden nimissä! Mutta Chris oli näköjään huolimaton (tai liian huolellinen) kuittien säilyttäjä, ja lisäksi kuoli suhteellisen nuorena, alle 60-vuotiaana, jos Betty oli parivuotias hänen kuollessaan ja hän oli syntynyt noin 1830. Niinpä seuraava sukupolvi onnistui kehittämään asiasta [klassisen Montague-Capulet-kiistan](#). Bessien täytyi elää pidempään, mutta sairastellen, koska [Betty muistaa](#) hänen lääkkeitensä tuoksun ja sen, miten pajahti Kuusikukulallaan yläkertaan kuulemaan isoäidin tarinoita.

Entä muuta? Johnin kavallussyytteen yhteydessä Kuusikukkulalla [ohimennen mainittu](#) ”isotäti Jenniferin astiakaappi” tietysti paljasti, että Christopherilla oli sisar. (Alan tulla aika varovaiseksi sen suhteen, mitä tietoja ja nimiä noin vain huolettomasti ripottelen tarinaan!)

[Effien muistopuheessa](#) Bettyn isä kertoo, miten tämä oli tullut aputytöksi Kuusikukkulalle sinä syksynä, jolloin hänen vanhempansa oli vihitty, ja miten Bessie oli opettanut tytön hoitamaan taloutta. Tästä sain idean siihen saakka jatkuvasti vaihtuviin palvelustyttöihin. Ilmeisesti jokin muutos talon isännässä todella tapahtui rakkauden myötä, kun Effie jäi vuosikymmeniksi!

Myrskyn vuosien aikana [Cathy kertoo](#), että vielä Tomin vanhemmat puhuivat gaeliä kotikielenään. Yksityiskohta oli pieni ja sinänsä merkityksetön, mutta halusin sen mainintana tarinaan.

Idea tarinan loppukohtauksen sijoittamisesta hautausmaalle ja kynttilän sytyttämisestä tuli sitten aivan jostakin muualta. Facebookissa kaverini huvitti syksyn mittaan meitä julkaisemalla päivityksissään sadan vuoden takaisesta joululehdestä löytämänsä tarinaa jatkokertomuksena. Alku oli lupaava, ja olimme kovasti innoissamme. Mutta tarina hiipuikin jahkaamiseksi nuorukaisesta, jonka rakastettu oli kuollut ja joka kävi joka ilta sytyttämässä tämän haudalle kynttilän vilkaisemattakaan kehenkään toiseen tyttöön. Me lukijat, jotka olisimme kirjoittaneet aivan toisenlaisen lopun, petyimme pahasti. Tässä se vaihtoehtoinen loppu nyt tavallaan on – Chris Stewartkin tuossa vähän jahkaa, mutta ei sentään loputtomiin!

En tiedä toista sukusaagaa, jossa tietysti pisteestä aloitettaessa jatkettaisiin tarinaa sekä eteen- että

taaksepäin. Täytyy sanoa, että se on haasteellista, mutta myös osa Bettyn maailman viehätystä. Ja kirjoittajana juuri taaksepäin kirjoittaminen, sen hyödyntäminen, mitä lukija jo tietää, on tavattoman kehittävää!

Saa nähdä, vieläkö Bettyn esi-isissä mennään pidemmälle – pastori kun sensuroi niin kovin hienotunteisesti jonkin selvästi mehevän tarinan 1600-luvulla eläneestä Douglas Stewartista. Mitään en lupaa, mutta olisihan se joskus hauska tietää tästä arvostetusta suvusta enemmän, kun ei se sitten sammunutkaan...

Huomenna klo 12 sitten aivan toisenlaista, vielä romanttisempaa tarinaa toistasataa aiemmalta ajanjaksolta, mutta osittain samoista maisemista!